

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

In quibusdam exemplaribus hoc quasi supplementum libri octavi reperitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

A

Τὸ ὡς λέει ἐν ἑσῶν ἀντιγράφοις ἐν τῷ ἐν δὲ λόγῳ.

In quibusdam exemplaribus hoc quasi supplementum libri octavi reperitur.

Αλλ' ὁ μὲν τῆς γραφῆς αἰπεῖ μέγα τὴν
 Ατοιάδε ὁμολογίαν, ἀντίκα καὶ σὺχεῖς
 μακρὸν τῶν ἀλγηδόνων ἀπαλλαγίς, μέγα
 λάττει τὸν βίον. τῆτον δὲ λόγῳ ἔχει πρῶτον
 αἰπὴν τῆς τῆ διωγμῆ κατασῆναι συμφο-
 ρᾶς. ἐτι πάλαι πρὸ τῆς τῶν λοιπῶν βασι-
 λέων κινήσεως, τῆς ἐν στρατείαις χριστιανῶν, **B**
 πρῶτος γε ἀπάντων τῆς ἐπὶ τῆ ἰδίᾳ οἴκῃ
 ἀπαρτεῖται ἐκβεβιασμένοι. καὶ τῆς μὲν τῆς
 ἐσθλιωτικῆς ἀξίας ἀποκινῶν, τῆς δὲ ἀπρό-
 τάλα καθυβρίζοντα. ἢ δὴ ἢ ἢ θάνατον ἐτέρῃς
 ἐπαρτῶντα. καὶ τῆρα τὸν γε τῆς βασι-
 λεῖας κοινῶς ἐπὶ τὸν κατὰ πάντων ἀνακει-
 κνῶτα διωγμὸν ὧν καὶ αὐτῶν οὐκ ἀξίον τὸ τῆ
 βίβλ' ἐπεὶ ἀφ' ἑαυτῶν σιωπῆ. τῆ ἡμέραν οὖν
 τὴν κατὰ πάντων διειληχῶτον δόχην, οἱ μὲν
 χροῖα καὶ τιμὴ προσηγμένοι. ἔδ' ὅλοις δυοῖν
 ἐπέσιν ἑπιχρησάμενοι τῷ διωγμῷ, μετῆσαν
 τῆ βασιλείας, ἢ καὶ πρὸθεν ἡμῖν δεδῆλω-
 ται καὶ δὴ τὸν ἐπίλοιπον τῆ βίβλ' χρόνον δη-
 μῶδε καὶ ἰδιωτικῶ πρόπῳ διαγρόμενοι, τῆ
 τοῦδε τῆς ζωῆς εἰλήχασιν. ὁ μὲν ἡμῶτε καὶ
 χροῖα τῶν πτωχῶν ἠξιομένους, μακρὰ καὶ ἑπι-
 λυποτάτη τῆ τῆ σωματῶ ἀσθενεία διερ-
 γασθεῖς. ὁ δὲ τῆ δεύτερα αὐτῆ φέρων, ἀγχο-
 ῖα τῆ ζωῆν ἀπορρήξας. κατὰ ἑαυτῶν δαμονίαν
 προσημείωσιν τῆτο παθῶν, διὰ πλείστας αὐ-
 τῶ τετολημμένας ραδιεργίας. τῶν δὲ μὲν
 τῆτες. ὁ μὲν ὑσαθε, ὃν καὶ δόχην τῆ παν-
 τὸς ἐφαμεν γεγονέναι διωγμῶ, τοιαῦτα οἶα **D**
 καὶ προδεδηλωκαμεν πέπονθεν. ὁ δὲ τῆτον
 προαγῶν χρησάτοτος καὶ ἠπιώτατος βασιλεὺς
 Κωνσταντῖος, ἐπαξίως τῆς ἡγεμονίας τὸν ἀ-
 παντα τῆ δόχῆς διατελέσας χρόνον. ἀλλὰ καὶ
 τῆ ἄλλα τοῖς πᾶσι δεξιῶτατον καὶ εὐεργετικῶ-
 τaton ἀφ' ἑαυτῶν, ἀτάς καὶ τῆ κατ'
 ἡμῶν πολεμῶ ἐξω γρόμενοι, καὶ τῆς ὑπὸ
 αὐτῶν θεοσεβείας, ἀελαβεῖς καὶ ἀνεπηρέαστες
 διαφυλάξας καὶ μὴ τε τῆς οἴκῃ τῶν ἐπι-
 κλισίων καβελῶν, μὴ δ' ἐτεροῦντι μηδ' ὅλως
 κατ' ἡμῶν ἐπικανεργήσας. τῆ ἑυδαιμον
 καὶ τῆς μακάριον ὄντως κατέληφε τῆ βίου.
 μόνος ἐπὶ τῆς αὐτῆ βασιλείας εὐμενῶς, καὶ

Verum auctor hujus edicti post hu-
 jusmodi confessionem continuo
 vita simul ac doloribus liberatus est.
 Hunc primum miseranda illius perfe-
 cutionis auctorem fuisse ferunt: quippe
 qui diu ante reliquos Imperatores,
 Christianos qui in exercitu militabant,
 ac praesertim eos qui in palatio suo ver-
 sabantur, per vim abducere a religione
 sua conatus sit: & alios quidem ab ho-
 nore militiae removerit, alios vero omni
 contumeliae genere affecerit: quosdam
 etiam morte multavit: tandem denique
 collegas suos & Imperii consortes ad
 omnes ubique Christianos persequen-
 dos impulerit. Sed & cujusmodi vitae
 exitus istis contigerit, nefas arbitror
 praeterire. Cum ergo quatuor Princi-
 pes Imperium Romanum inter se par-
 titi essent: duo quidem ex illis tum eta-
 te tum honoris praerogativa potiores,
 nondum completo biennio post in-
 choatam persecutionem, Imperio ces-
 serunt, quemadmodum a nobis supe-
 rius declaratum est. Cumque reliquum
 vitae tempus privato ac plebejo habitu
 transgressissent, hujusmodi exitum sorti-
 ti sunt. Alter quidem qui & aetatis &
 honoris privilegio reliquos omnes an-
 tecesserat, diuturno ac molestissimo
 morbo confectus. Alter qui secundus
 ab eo fuerat, laqueo vitam abruptit: ju-
 xta quoddam demonum vaticinium,
 hujusmodi supplicio merito affectus
 ob quamplurima quae admiserat scele-
 ra. Ex duobus autem reliquis, postre-
 mus quidem quem totius persecutio-
 nis ducem atque auctorem fuisse re-
 tulimus, ejusmodi dolores pertulit
 quos supra commemoravi. Ille vero
 qui gradu eum precedebat, benignis-
 simus & clementissimus Imperator
 Constantius: Qui toto Imperii sui
 tempore ita se gesserat, prout Impera-
 torem decebat; & qui tum erga reli-
 quos omnes humanissimum se ac bene-
 ficentissimum praestiterat, tum persecu-
 tionis adversus nos concitatae expers
 omnino fuerat, & cultores Dei sub
 ipsius Imperio degentes ab omni no-
 xa & injuria immunes servaverat: ac
 neque Ecclesiarum aedificia subverte-
 rat, nec novi quidquam adversus nos
 statuerat; felicem & revera beatissi-

R r iij

DIOCLETIANUS.

ὁ κεν ἐν ἐλορήματι φθεγγάμενος τῶν ἐπεροσίων ἀνδρῶν ἀνλικατὴν κεφαλὴν διπολέμεναι, τὸ παυλικὸν εἰπὼν ἐκείνο, ἐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίῃ, εἰς κοίρανος ἐσω, εἰς βασιλεὺς Δεσπῆ μινός ἀγδὸν, περὶ ἐπὶ αἰδῶν Γενίων λέγοι, ἀν τῶν Ῥωμαίοις, ἡμέρα τετράδι Καβάατῃ τε τοῦ πρώτου ἐπὶ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης ἀπετέλεσθη σημεῖον. Ἡ δὲ τῆτο ἐπὶ τῆ αὐτῆς πόλεως πλείστοι ὄντι τῶν ἐπιχωρίων ἐκκλησιῶν ἀεζοντες, δεναῖς αἰκίαις προθύμως διαβλήσασαι, μεγάλων ἀγῶνων ἰστορίαν τοῖς ἐνορῶτων ἐνεδείξαντο ἄλλοι δὲ ὑπὸ δειλίας τὴν ψυχὴν προαρκήσαντες, προχίρως ἔτως δὲ τοῦ πρώτου ἐζητήσαν προσβολῆς τῶν ἰλαίων ἕκαστος, εἶδη διάφορα βασάνων δήληλαποι. τοτὲ μὲν μάστιγι ἀνηριθμοῖς, τοτὲ δὲ ἐρεδῶσσι καὶ καλῶσανσσι τῶν πλδρῶν, δεσμοῖς τε ἀνυπομονητοῖς, ὑφ' ὧν τισὶ καὶ παρεθῆκα συνέθη τὰς χεῖρας ὁμοῦ δ' ὄνω ἔφερον τὸ δπόσαν ἀκολούθως τοῖς δπαρῆτοῖς κριμασι δ' ἔθετέλθῃ. ὁ μὲν γὰρ ἑτέρων καλεχόντων αὐτῶν χεῖρε, καὶ τῶ βωμῶ προσαγόντων, τὴν τε μαρτυρίαν καὶ ἐναγῆ θυσιαν κατὰ τῆς δεξιᾶς ἐπιρριπέντων, ὡς ἀν τεθυκῶς ἀπηλλάθητο ὁ δὲ μὴ δ' ὄλωσ ἐφαψάμενος. εἰρηκότων δ' ἑτέρων ὅτι τεθυκοῖ, σιωπήσας ἀπέη. ἀλλ' ἡ μὲν ἀνὴρ αἰεθρῶν, ὡς ἀν ἡδὴ νεκρὸς ἐρρίπτετο, καὶ ἀνέτο γὰρ τῶν δεσμῶν, ἐν τεθυκόσῳ αὐτοῖς λελοσθιμένῳ ὁ δὲ βοῶν καὶ μαρτυρομένη ὅτι μὴ πειθόλο, καλὰ σόματι παιομενος, πλουχεῖα τε τῶν ἐπὶ τῆτω τέλα μένων καλασπαζόμενος, μὲν βίας δ' ἐξωθέτο καὶ εἰμὴ τεθυκῶς ἦν. ἔτως ἐκπαυλὸς τὸ δοκεῖν ἰνυκέναι, αὐτοῖς παρὶ πολλῶ ὑπῆρχεν. ἐκ δὲ ὄνω τῶν τῶσ ἑτάων, μόνου τῶ τῶν ἀγίων μαρτύρων καλῆξωθήσαν σεφάνε, Ἀλφειὸς καὶ Ζαχαρίας οἱ μὲν μάστιγας καὶ ξεσμοῖς, δεσμά τε χαλεπά καὶ τὰς ἐπὶ τῆτοις ἀλγῆ δόνας, ἑτέρας τε διαφορὰς δ' ἐξείασαι, νυχθήμερον ὑπὸ τῆσσεσσε τῆ καλασθεῖου ξύλα κενήματα τῆσ πῶσας παρὰ ἀθέλιες, Δίε μινὸς ἐπιτακιδεκάτη αὐτῆ παρὰ Ῥωμαίοις ἢ παρὰ δεκαπέντε Καλιανδῶν Δεκεμβριῶν, μόνον ἕνα Θεὸν καὶ μόνον Χεῖρον βασιλέα Ἰησοῦν ὁμολογίσαντες, ὡς τι βλασφημον φθεγγάμενοι, ὁμοίως τῶ παρῆτῆσσε μαρτυρετὰς κεφαλὰς ἀπέμῆθησαν.

A quendam ex Homericō carmine prolocutus, quæ illis minimè ardebat, *Haud bonares domini plures: herus unicus esto,*

Rex unus.

illicō capite truncatur die octavo mensis Desii, hoc est, ut Romani dicunt, ante diem septimum idus Junias, quarta feria hebdomadis. Hoc primum apud Cæsaream Palæstine martyrium perpetratum est. Post hoc verò in eadem urbe quam plurimi Ecclesiarū illius provincie Antistites gravissima supplicia alacri animo perpeffi, illustrium certaminum spectacula exhibuerunt. Alii verò non pauci pre ignavia fracti animis ac debilitati, primo statim impetu conciderunt. Ex reliquis varia quisq; tormentorum genera expertus est. Hic flagris concisus: ille intolerabilibus tormentis & unguis excruciat, & vinculis oppressus; adeo ut quibusdam manus laxata nervorum compage resolutæ sint. Singuli tamen quæcumq; ipsis juxta arcanum Dei judicium eveniebant, fortiter tulere. Alius enim, cum quidam manus ejus apprehendissent, ipsumque ad aram adduxissent, & abominandum ac scelestum sacrificium dextræ ipsius injecissent, quasi sacrificasset dimittebatur. Alius cum ne summis quidem digitis thus attigisset, nonnullis tantum affirmantibus eum sacrificasse, silentio abscedebat. Hic semivivus correptus ac sublimis elatus, projiciebatur ut mortuus, & vinculis absolvebatur, cõputatus inter eos qui sacrificaverant. Ille vociferans atq; contestans se his quæ jubebantur minimè assentiri; pugnis ore contuso, plurimis ad hoc constitutis illum tacere cogentibus, per vim extrudebatur, tametsi haudquaquam sacrificasset. Adeò mani apud eos æstimabatur, si vel viderentur effecisse id quod voluerant. Ex istis igitur qui tor numero erāt, foli Alpheus & Zacchæus martyrii coronam adepti sunt. Qui post flagella & unguas, post acerbissima vincula & dolores in iis exantlatos; post alia omnis generis tormēta, cum viginti quatuor horarum spatio pedes in nervo ad quatuor usq; puncta distentos habuissent, unum Deum, unumque Regem ac Dominum Jesum Christum confessi; perinde ac si impiū quidpiam locuti essent, eodem quo primus ille martyr Procopius supplicii genere, abscissis capitib' interiēre, die septimo decimo mensis Dii, quod est apud Romanos ante diem xv. Cal. Decembris.

CAPUT II.

De Romano martyre.

Sed & commemoratione digna sunt A
 Sin primis, quæ circa Romanum mar-
 tyrem eodem die Antiochiæ gesta sunt.
 Hic enim genere Palæstinus, Cafarien-
 sis Ecclesiæ Diaconus & Exorcista: eo
 ipso temporis articulo quo Ecclesiæ de-
 struebantur Antiochiam ingressus: cum
 innumerabiles viros simul ac mulieres
 unâ cum parvulis templa Deorum con-
 fertim adeuntes & sacrificantes vidisset,
 spectaculum id minimè tolerandum rat-
 us, zelo divini cultus ipsum incitante
 propiùs accessit, & contenta voce in-
 clamans obiurgare eos cœpit. Ob cuius
 facinoris audaciam illico comprehen-
 sus, generoso, si quis unquam alius, mar-
 tyrio decoratus est. Nam cum Judex
 cum ignis supplicio addixisset, ille hilari
 vultu & admodum alacri animo senten-
 tiam excipiens, ad supplicium est abdu-
 ctus. Deinde alligatus ad stipitem, con-
 gestis undique lignis ac sarmentis, cum
 ministri qui rogam accensuri erant, Im-
 peratoris tum fortè præsentis iudicium
 expectarent: Ubinam, inquit, mihi
 ignis? Quibus dictis accitus coram Im-
 peratore sistitur, novo quodam suppli-
 cii genere plectendus, linguæ scilicet
 abscissione. Quod quidem supplicium
 cum fortissimè pertulisset, re ipsa omni-
 bus declaravit: iis qui quemlibet cru-
 ciatum pro pietate sustinent, semper
 præsto adesse divinam virtutem, quæ &
 dolores eorum imminuat, & animos
 ipsorum cõfirmet. Comperta igitur no-
 vitate supplicii nequaquam conterritus
 vir fortissimus, ultrò protendit linguam,
 promptissimè eam defecandam carni-
 ficibus præbens. Post quod supplicium
 contrulûs in carcerem, ac diutissimè ibi-
 dem maceratus, tandem cum Impera-
 toris vicennalia jam adessent, & ex sole-
 mni more univèrsis qui in custodia te-
 nebantur indulgentia publicè per præ-
 conem annuntiata esset, solus ad qua-
 tuor usq; puncta distentos habès pedes;
 in ipso jacens nervo, fractis laqueo fau-
 cibus, martyrio sicut optaverat exorna-
 tus est. Et hic quidem utpote Palæstinus,
 inter Palæstinenes martyres recenseri
 meretur, tametsi extra patriam passus
 sit. Hæc primo persecutionis anno in
 hunc modum gesta sunt, cum adversus
 solos Ecclesiarum Præsides persecuto-
 rum immanitas defeviret.

Mνήμης δ' ἄξια τυγχάνει καὶ τὰ περὶ τοῦ
 μανὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 ἀποβλεθεῖσα. Παλαιστίνος γὰρ ὄντων, δια-
 κόνος τε ἔσθ' ἐπορχιστὴς τῆς ἐν Καισαρείᾳ παρε-
 κλησίας, ὁ μὲν τῶν ἐκκλησιῶν καθαιρέσει
 μένος ἐκείσε, πλείους ἀνδρας ἀμαρτωλοῦ
 τέκνοις σωρηδῶν τοῖς εἰδώλοις προσκύνου-
 καὶ θυόνας ἐνιδῶν, ἀνύποιον ἠγήσαται ἐπι-
 θείαν, ζήλω θεοσεβείας προσέειπε. καὶ
 μεγάλη Φωνὴ κεκραγῶς ἐπιπλήθει αὐτοῦ
 τῆς τόλμης ἐνεκεν συλληφθεὶς, χρωσιστῶν
 εἰ καὶ πρὸς ἀλλοῦ ἀποδέδεικται μαρτυρῶν
 θείας. ἀποφθναμένης γὰρ καὶ αὐτῆς τῆς
 εὐθὺς θανάτου τῆς δικαστῆς, Φαιδραῖος
 καὶ διαδέσει ἐν μάλα πρὸς θυμότητι τῆς
 φασιν ἀσπασίως καλεαδεξάμενος, ἀπαρ-
 εῖτα τῶν ἰσχυρῶν πρὸς δεῖται. τῆς τε ὑλῆς συμ-
 φορημένης ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τῶν μελλόντων ἰσχυ-
 λειν τὴν πυρᾶν, τῆς βασιλείως ἐπιπαροῦσας
 κρισὺν ἐκδεχομένων, πρὸς τοῦ πῦρ ἔειπεν
 ταῦτα λέγων, ἀνάκλητος πρὸς βασιλεῦσιν
 γινεται. καιωτέρα ὑποβλήθησόμενος καὶ
 σὺ τῆς γλώττης ἢς ἀποκοπὴν ἀνδρείοτάτα
 μείνας, ἔρριος ἀπασῶν ὑπέδειξεν. ὅπου δὲ
 δυνάμεις τοῖς ὀπίσθω χαλεπὸν ὑπέ-
 σεβείας ὑπομένεσθαι ἐπελαφρίζεσθαι τῆς
 νης, καὶ τὴν πρὸς θυμὸν ἐπὶ ῥῶν ὄσα παρ-
 ται. μαθῶν γὰρ τὴν νεκρῶν τὴν καλοῦσιν
 μὴ καλαπλαγίαις ὀφθαλμοῦ, ἀσμένως πρὸς
 εἰλετο τὴν γλῶτταν, πρὸς θυμότητι αὐτοῦ
 παρέχων αὐτὴν τοῖς ἀποτέμενοι. μετὰ τὴν
 μωρίαν εἰς δεσμά βληθεὶς, πλείους ὅντων
 πονθεὶς χρόνον, τέλει τῆς δευτέρας εἰσο-
 τήριδος ἐπιστάσης, καὶ νομιζομένῳ δ' ὡρεῖται
 ἐν τοῖς δεσμοῖς πανάσχη πάντων ἐλθόντων
 ἀνακρυχθείσης, μόνος ὑπὸ πέντε καὶ μισ-
 ἀμφω τῶ πόδε διαλαθείς, ἐν αὐτῶν κενῶν
 τῶ ξύλω, βροχῶ ἀβελθηθείς, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς
 μαρτυρίᾳ καλεοσμήθη. ἀλλ' ἔτος γὰρ εἰς
 ὑπέδεικται, ὅμως Παλαιστίνος ὢν, ἐν Παλαι-
 νοῖς ἄξιον ἀνείη μαρτυρῶν δευτέρας. ταῦτα
 μὲν εἶπε πρῶτον τῆτον ἀπέβλεθε τὸν πρῶτον
 καὶ μόνων τῶν ἐκκλησίας πρὸς δεῖται
 μέν τῶ διωγμῶ.

CAPUT III.

De Timotheo, Agapio, Thecla & aliis octo martyribus.

Δευτέρῃ δ' ἔτι διαλαβόντος, κ' δ' ἡ σφο-
 δροτέραν Ἰπταθέντος ἔ' κατ' ἡμῶν πο-
 λέμῃ, τῆς ἐπαρχίας ἡγεμῶν τῶν κατὰ Οὐρ-
 βανῆ, γραμματῶν τέτρω πρῶτον βασιλικῶν
 πεφοιτηκῶν, ἐν οἷς καθολικῶν πρῶτος ἀμα-
 πάνας πανδημῆς τῆς κ' πόλιν δύνει τε καὶ
 πᾶν δέν τοῖς εἰδωλοῖς ἐκελένετο, Τιμόθεο
 ἐν Γάζῃ πόλει τῆς Παλαιστίνης μερίας ἀνα-
 γὰς βασιλέως. Ἐπὶ πάσαις λεπιδὶ καὶ μαλθα-
 κῶν πυρὶ ᾧ δαδθεῖς, δοκιμὴν γησιωτάτῃ
 τῆς πρὶ τὸ θεῖον γησιωτάτης ἐυσέβειας δια-
 τῆς πρὸς πάντα ὑπομονῆς ᾧ δαδχῶν, τὸν τῷ
 ἱεραγῶν τῆς θεοσεβείας ἀθλητῶν ἐπέφανον
 ἀπὸ γὰρ τῶν τέτρω δ' ἅμα γησιωτάτῃ ἐν-
 τασσιν ἔπειτα ἑξάμυροι Ἀγάπιος καὶ ἡ κατ'
 ἡμᾶς Θέκλα, θηρίοις εἰς βορρῆν καλεσθέντες
 τὰ ἑπὶ τῆς τῆς ἰδῶν ὄσκη ἐταύμασαν,
 ἢ κακοῦ μαθῶν ὄσκη ἐξέπληγν; πάνδημον
 γὰρ τοῖς τῷ ἔθνων ἑορτῶν καὶ συνήθεις θείας
 ἀρότων. καὶ τῷ ἄλλως αὐτοῖς ἀπεδαζομέ-
 νων, καὶ τῆς δὲ τῶν θηρίοις καλεσθέντες, πο-
 λὸς ἢ ὁ λόγος ἐπὶ εἰσαχθῆναι τὸν ἀγῶνα. ἀνέξ-
 στες δὲ τὰ ἄπειρα ἔσσης ᾧ δα πᾶσι τῆς φή-
 μης, νεανίαι τὸν δεινὸν ἐξ. ὦν ὁ μὲν Ποντικός
 τὸ γένος ἡμῶν, ὄνομα Τιμόλαος ὁ δ' ἐν Τρι-
 πόλει τῆς Φοινίκης, Διονύσιος ἐκαλεῖτο. ἑ-
 τερος δ' αὐτῶν τῆς ἐν Διοσπόλει παρρησίας
 ὑποδίακος, Ρωμύλος ἡμῶν καὶ τέτρω πρῶτος
 γορία. δύο τε ἐπὶ τέτοις Αἰγύπτιοι, Πάσις καὶ
 Ἀλέξανδρος. καὶ ἄλλοι τέτρω σιωνίται
 Ἀλέξανδρος τῷ δὲ τῆς Γάζης. ἐπὶ τὸ κωπη-
 σιόν οὐκ ἀνεῖναι μέλλοντι τῶν Οὐρβανῶν, ἐν δ' ἡ-
 σαλῆς πρῶτον τὰς αὐτῶν χεῖρας, ὡς ἀντὶ τὴν
 ἀγαν σημαίνει πρὶ τὸ μαρτυρεῖον πρῶτον
 ἀνδρομαῖα πρῶτος, χριστιανὸς σφᾶς ὁμο-
 λογῶντες. διὰ τε τῆς πρὸς πάντα τὰ δευ-
 ᾧ δα ἄξως, ὅτι μὴ ἢ τὰς τῶν θηρίων ἐπιβο-
 λὰς οἱ τῶν εἰς τὸν τῶν ὄλων Θεὸν ἐυσέβειαν
 ἀνχῆτες καλεσθέντες, ἐπὶ δὲ κινῶν. ἀν-
 τὶ μὲν εἰς ἑτῶν τυχεῖσαν κατὰ πηξιν ἀν-
 τὸν τε τὸν ἀρχόντα καὶ τῆς ἀμφ' αὐτὸν κα-
 τὰ σάβητες, δεσμοθήριον κατὰ εἰργασίαν.
 μετ' ἑ πολλὰς ἢ ἡμέρας δύνει αὐτοῖς

Secundo dehinc anno, cum perse-
 cutiois adversus nos furor vehe-
 mentius incaluisse, Urbano tunc pro-
 vinciam regente, primum Imperato-
 ris missæ sunt literæ, quibus generali
 præcepto jubebatur ut omnes ubique
 locorum ac gentium, publicè idolis sa-
 crificia ac libationes offerrent. Quo
 tempore Timotheus apud Gazam ur-
 bem Palæstinæ innumera perpeffus tor-
 menta, tandem tenui ac lento igne con-
 sumptus; cum sinceræ erga Deum pie-
 tatis luculentissimum specimen edidisset,
 constanti in omnibus tolerantia,
 coronam martyrii reportavit. Aga-
 pius quoque & Thecla præcæ illi co-
 gnominis, cum unâ cum suprascripto
 Timotheo ingentem animi constan-
 tiam ostendissent, damnati sunt ad be-
 stias. Ea verò quæ postea subsecuta sunt,
 quis tandem non admiratus est cum vi-
 deret, aut stupore non percussus est
 cum auditu acciperet? Nam cum Gen-
 tiles publicam solemnitatem & con-
 sueta spectacula celebrarent, ingens
 omnium rumor erat, præter ceteros
 quos illi maximo favore prosequen-
 tur, etiam Christianos illos qui nuper
 damnati fuerant, cum bestiis pugnatu-
 ros. Cumq; hujus rei fama passim apud
 omnes increbresceret, adolescentes
 numero sex, quorum unus natione
 Ponticus Timolaus vocabatur; alter
 Tripoli Phœnicis urbe oriundus erat,
 Dionysius nomine; tertius Diospoli-
 tanæ Ecclesiæ Subdiaconus Romulus
 dicebatur; post hos Ægyptii duo Pau-
 sis & Alexander; postremò alter priori
 illi cognominis Alexander Gaza oriun-
 dus: Hi, inquam, omnes colligatis
 prius manibus, ut se ad subeundum
 martyrium promptos ac paratos osten-
 derent, contento cursu ad Urbanum
 qui tunc forte ad amphitheatrum profi-
 ciscebatur, advolarunt: se Christianos
 esse confitentes, palamque omnibus
 facientes præ fiducia animi adversus
 cuncta discrimina confirmati, eos qui
 veri Dei cultum profitentur, ne bestia-
 rum quidem incurfus formidare. Ac
 protinus quidè cum & Præsidem ipsum
 & eos qui adstant non mediocri ad-
 miratione percussissent, custodia man-
 cipati sunt. Paucis autem post diebus,
 Si

cum alii duo ipsi accensiti essent, quorum alter Agapius nomine, iam dudum ante illos varia tormenta perpeffus multis confessionibus inclatuerat; alter nomine Dionysius res ipsis ad corporis usum necessarias subministrabat: octo omnes uno eodemque die in urbe Cesareæ præcis capibus interierunt, die vicefima quarta mensis Dyftri, hoc est, ante diem nonum Calendas Apriles. Per idem tempus duo Imperatores, quorum alter primum Imperii gradum, alter secundum ab eo locum obtinebat, deposito imperiali cultu privatum habitum induerunt: & malè habere iterum cæpit Respublica. Nec multò post disciffo in partes Imperio Romano, bellum inexpiabile inter ipsos Romanos exarsit. Nec discidium ac tumultus qui postea subsecutus est, ante sedari potuit, quàm per univèrsam orbem Romanum pax Christianis reddita esset. Nam simulatque ea pax quasi lux quadam post obscuræ ac tenebrofæ noctis caliginem cunctis affulsit, confestim Respublica Romana in pristinam stabilitatem & concordiam ac quietem iterum restituta est; cunctis mutuam inter se benevolentiam quam à majoribus traditam acceperant, quasi postliminio recuperantibus. Verum hæc suo loco ac tempore uberius exponentur. Nunc narrationis nostræ seriem proseguamur.

A ἄλλων καταλεχθῶν, ἔ μὲν κ' πρό αὐτῶν δευαῖς κ' ποικίλαις ἤδη πρότερον καθ' ἐπιτομολογίας ἐναθλήσαι. βασιάνοις, ἂ γ' π' κ' ἀπὸ ὄνομα ἦν. τὴν δ' ἴσας τὰ σώματα αὐτοῖς χρεῖας διακομῆρας, ὄνομα δ' κ' τὸ Διονύσιος. οἱ πάντες ὁκτώ γυρόμυροι τοῦ ἀφ' ἑμὸν, ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν αὐτῆς Καισαρείας ἀποτέμνοισι, Δύσσε μιν ἡμέρα τετραδί κ' εἰκάδι, ἢ πᾶσι ἐνεία λαυδῶν Ἀ' περιλλίων κ' αὐτῆ ἔσα ἐτύχωντο. **B** τῶ μεσολήθῃς τῆν κρατέντων, αὐτῶ δ' ἴσας πάντων ἀνωλάτω, κ' ἔ μὲν αὐτὸν δ' αὐτῆ, ἐπὶ τὸ ἰδιωτικὸν γῆμα γίνεται. νοσεῖν τε αὐτῶ ἀρχεται τὰ κοινὰ. μικρὸν δ' ὑστερον διασεσης εἰς ἑαυτῶ τ' Ῥωμαίων δρχῆς, πόλις αὐτῶ ἀσπονδος εἰς αὐτῶς ἐπεγείρεται. κ' περὶ τῶ τετὰ τ' διασεσεως κ' τῶν ἐπι ταῦτη θρονον καλάσασιν εἰληφεν, ἢ τὴν καθ' ἡμῶς εἰρηκ καθ' ὅλης περὶ ἀνευθῆναι τ' ὑπὸ τῶ Ῥωμαίων δρχῆν οἰκουμενης. ἀμα τε γ' αὐτῆ τοῖς πατρίδιαν Φατός, ὡς ἀν' ἐκ ζοφεράς κ' σκοτεινῶς τῆς νυκτὸς ἀνατέταλκε, κ' αὐ πάλιν τα κ' αὐτῶ τ' Ῥωμαίων ἡγεμονίας, αὐδῆς εὐσεβῆ κ' χριστιανῶν. **C** λα κ' εἰρηλαία ἦν, τὴν ἐκ πᾶσι γωνίαν εἰς αὐτῶ λες εὐνοίαν ἀπολαμβάνοντα. ἀλλὰ τῶν κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν ἐπιτέλεσεν. ἀποδώσωμεν τὸν λόγον· νινι δ' ἐπὶ τῶν ἐξῆς ἀπώμεν ἀκολουθίαν.

CAPUT IV.

De Apphiano martyre.

Maximinus Cæsar ex eo tempore ad Imperium evectus, quasi qui odii in Deum & impietatis sibi innatæ insignia ostentare vellet, violentius quam superiores Principes persecutioni nostrorum incubuit. Cum igitur omnes graviter perturbati hac illac dispergerentur, & periculum effugere unusquisque omni ope laboraret, maximusque tumultus cunctas provincias occupasset, qua tandem oratione divini amoris ardorem plenamque fiducia confessionem beati ac reverà innocentis ovicula Apphiani martyris pro merito poterimus exponere? Qui quidem ad portas urbis Cesareæ, admirabile exemplum sinceræ erga verum Deum pietatis cunctis illius incolis spectandum præbuit;

MΑξιμῖνος Καῖσαρ ἀντόθεν ἐπὶ τῶν ἐκ τῶν παρελθῶν, ὡς περ' ἔ μὲν φῦτε δ' ἐκ εχθρίας αὐτῶ κ' ὀδοσεβείας τὰ σύμβολα τῶν πᾶσιν ἐνδεικνύμεν, γυνικώτερον ἢ οἱ πρότερον τῶ καθ' ἡμῶν ἐπαπεδύετο διωγμῶ. πᾶσι δ' ἴσας συγχύσεως κ' μικρῶς ἐπὶ ἡμετέρας ἄλλων ἄλλοσε διασπερῶμένων, διασπῶν τε τὸ δεινὸν, ἐπιμελές ποιούμενων, χριστιανῶν τε τὸ πᾶν ἐπεχέσεως κινήσεως, τῶν δ' ἀρκέσειν ἡμῖν λόγος, εἰς τὴν ἐπαξίαν ἀποπέσον τῶ θεῶς ἐρωτῶ, καὶ παρρησίας τ' εἰς Θεὸν ὁμολογίας, τῶ μακαρίων κ' ὡς ἀληθῶς ἀμὲν ἀκάκ, μάρτυρος Ἀπφιανῶ Φημι. τῶν περὶ τῶν ἐπὶ θεωρίαν ἀπασιν τοῖς καθ' ἑαυτῶν Ῥώσαν, θαυμασὸν ὡς ἀδ' ἴσας τῆς εἰς τὸν Θεὸν εὐσεβείας προεβλημένη εἰκος ὅτι ἐπὶ τῶν

MAXIMINUS.

πω ἔτο τ' Ἐσώματος ἡλικίας ἦν ἀπὸ πρῶ-
 τον μὲν οὖν τῆς ἐλληνικῆς παιδείας ἕνεκα κο-
 μμῆς, ἐτίθηκε γὰρ τῶν κτ' κόσμον δὲ μάλα
 πλείω ἀεφρόμενων, τὸν πλείονα κτ' τὴν Βη-
 ρυτὸν διατηρῶν χρόνον, ἀδάδοξον καὶ εἰπεῖν
 αἰσίου τοιαύτη πόλει τῶν νεωτερικῶν ἐπιθυμιῶν
 ὑπερένω γρόμμος, καὶ μὴ δ' ὑπὸ ἀκμῆς τῆ
 σώματος, καὶ δ' ὑπὸ τ' τῶν νέων ἐταιρείας δια-
 φθαρεῖς τὸν τρόπον, ὡς φερσὺν ἡσάλλετο.
 κομμῆς καὶ σεμνῶς καὶ ἐνσεβῶς κτ' τὸν αἰρεῖν
 χριστιανισμὸν λόγον διεξάγων, καὶ τὸν αὐτῆ
 παιδαγωγῶν βίον, εἰ ἤρη μνήμη ποιησάμε-
 νος καὶ τῆς πατρὸς αὐτῆ, κομμῆσαι καὶ ταύ-
 τῃ διὰ τ' ὡραχθέντος ἔξ αὐτῆς γυναικὸς τῆς
 θεοσεβείας ἀθλητῆ, εὐλόγως ἀνὴρ τῆτο ποιή-
 σασκεν, εἴ τις ἀρα Παγὰς Ἰλίσσας τ' Λυκίας
 οὐκ ἀσημον πόλιν, ἐν τε δὲ ἰσχυρῶ μῦθος ὁ νεα-
 νίας, καὶ τὴν ἐπάνοδον τῆς κτ' τὴν Βηρυτὸν παι-
 δείας, ἔπατρὸς αὐτῶν τῶν πρώτων τ' πατρὶδος
 ἀποφερσόμενος, μὴ οἷός τε φέρειν τὴν ἀματῶ
 πατρὶ καὶ τοῖς τῶ γῆρας ὡραχθέντος ὡραχθέντος
 μὴ ἴσῃ αὐτοῖς ἐδόκει καὶ αὐτὸς τῆς θεοσε-
 βείας θεσμῶς, πνεύματι δ' ὡραχθέντος καὶ
 ὡραχθέντος, καὶ καὶ ἀπὸ φυσικῆν, μᾶλλον δ' ἐν-
 θεον καὶ ἀληθῆ φιλοσοφίαν, μείζον φερσόμενος
 τῆς νεομωσμενῆς ἔβρις δόξης, τῆς τε τῶν σω-
 μάτων καὶ ἀπίστας ἠδὲ παθεῖας, κρῦδεν τῆς
 οὐκ ἐκ δόξης, καὶ μὴ ἴσῃ ἐφημέρων δαπα-
 νῶν Ἰππεραφῆς ἐλπίδι καὶ πίσει τῆς Θεῶν,
 ἠγέτο ὡραχθέντος ἔβρις πνύ μάλ' ὡραχθέντος
 ἐπὶ τὴν Καισαρέων πόλιν, ἐνθα ἡτοίμα-
 σο αὐτῶν ὁ Ἐμαρθεῖς τῆς θεοσεβείας ἐφέφα-
 νος γρόμμος ἡμῖν αὐτοῖς ἀμα, καὶ ὡς ἐνι μᾶ-
 λιστα τοῖς θεοῖς λόγοις ἐπ' ὄλιον συλλεξάμε-
 ν' ὡραχθέντος, ἀσκήσασκεν ὡραχθέντος ἐκδυμῶτα ὡραχθέντος
 ὡραχθέντος ἀσάμενος, τέλος οἷον Ἰππεδελίαι,
 τῆς μὲν πάλιν ἰδῶν ἐκαὶ ἐπλάγη, τῆς δ' ἀνδρῶ
 ἀκοῆ ὡραχθέντος, οἷον ἀνδρῶς θαυμάσει
 τὸ θαρρῶς τὴν παρρησίαν τὴν ἐνσασιν καὶ πρῶ-
 γατῶν, τὴν τόλμαν καὶ αὐτὸ τὸ εἰ χέριμα,
 (ἡλικ θεοσεβείας καὶ πνεύματος ὡς ἀληθῶς
 ὑπερ ἀνθρώπων παρῶν τὰ τεκμήρια, δδιδέ-
 ρας γάρ ται κατ' ἡμῶν γρομῆνης ἐπανασά-
 σεως ὑπὸ Μαξιμίνου, τῆτος ἔ κατ' ἡμᾶς ἔτει
 διωγμῶ, γραμμάτων τῆς τῶ τῶ τῶ τῶ
 πρῶτον διαπεφοιτηκῶν, ὡς ἀν πανδη-
 μῶ πάντες ἀπαξάπλως μετ' ἐπιμελείας

A idque nondum viginti annos natus. Ac
 prius quidem cum secularium discipli-
 narum causâ, utpote parentibus ortus
 locupletissimis, plurimum temporis
 Beryti esset commoratus, incredibile
 dictum est quo pacto in ea civitate cal-
 catis adolescentiæ cupiditatibus, nec
 vigore corporis, nec sodalium con-
 suetudine corrumpi se passus, mode-
 stiam amplexatus sit; honestè, sobriè
 ac piè ex præcepto Christianismi de-
 gens, moresque suos moderans atque
 castigans. Quod si patriam quoque
 ejus commemorare convenit, eam-
 que urbem ex qua tam generosus reli-
 gionis nostræ ortus est pugil debito
 præconio exornare; equidem id fac-
 iam libentissimè. Si quis ergo Pagas
 novit urbem Lyciæ non obscuram,
 inde oriundus fuit nobilis adolescens.
 Qui quidem reversus postea à Bery-
 tensibus studiis; cum pater ipsius prin-
 cipem locum domi obtineret, ipse
 nihilominus cum patre, & propinquis
 suis versari non sustinuit, eò quòd il-
 li ex divinæ religionis præceptis vitam
 agere reculerent. Sed divino quodam
 spiritu afflatus, & præ innato Philo-
 sophiæ studio seu potius cælestis ac ve-
 ræ sapientiæ amore, vanam hujus sæ-
 culi gloriam & corporis voluptates de-
 spiciens, clam domo aufugit. Ac ne
 quidem de sumptu ad diurnum victum
 necessario sollicitus, ob spem ac fi-
 duciam quam in Deo collocaverat;
 prævio & quali manu ipsum ducente
 Spiritu Sancto, Cæsaream pervenit,
 ubi corona martyrii ipsum manebat.
 Ibi nobiscum versatus, cum ex sacra-
 rum literarum lectione quantum fieri
 potuit brevissimo illo tempore fru-
 ctus sibi collegisset, & congrua ar-
 detioris abstinentiæ exercitatione se-
 met roborasset, tandem ejusmodi ex-
 itu inclaruit, quem quisquis visu ac-
 cepit, fieri nullo modo potest quin
 simul obstupuerit. Quisquis verò au-
 ditione tantum acceperit, admire-
 tur necesse est adolescentis fiduciam,
 libertatem, constantiam & ante om-
 nia consilii ac propositi ipsius au-
 daciam. Quæ quidem zeli divinæ reli-
 gionis & divini cujusdam Spiritus
 argumenta sunt certissima. Nam
 cum Maximinus secundum adversus
 nostros bellum excitasset, anno ter-
 tio persecutionis Diocletiani; &
 per omnes provincias missa essent
 tyranni edicta, quibus Rectores
 S f ij

MAXIMINUS.

ἀλλὰ γὰρ μὴ ἵπρος τὰ τοσαῦτα ἐνδιδόντες, λίνους ἐλαίω δεδουμένους τὰ πόδε αὐτῶν καλύψαντες, πύρ ὑφῆπτον ἐκ παρσάξεως οἱ βασιλεῖς αἰφ' οἷς ὁποίας ἠέσκειν ὁ μακάριος ἀλγυθόνας, πάντα λόγον ὑπεραιεῖν μοι δοκῶ καθελεῖν γὰρ αὐτῶν διατήξαντας σάρκας, καὶ τῶν ὀστέων τὸ πύρ. ὡς κηρὸν δίκην λείβεσθαι καὶ δροσάζειν ἐκτεκρομένῳ τῷ ἰκμάδα τῆς σωματικῆς· ἀλλὰ γὰρ ἔδωκε πρὸς ταῦτα ἐνδύς, ἠπλήμενον ἠδὲ καὶ μονονεκῶ ἀπειρηκότων πρὸς τὴν ὑπερῶν ἀνθρώπων καρτερίαν αὐτῶν τῶν ἀνυπάλλων, αὐτοῖς δ' ἐσμοῖς εἰργνυταί τριταῖος τε αὐτοῦ παρσαχθεῖς τῶν δικαστῶν καὶ τὴν αὐτῶν ὁμολογήσας πρὸ θεῶν, καὶ τοὶ γε λοιπὸν ἡμῶν ἐπιπέσων, ὑπερῶν γιος θαλάττην ᾧ δ' ἰδοῖται. τὰ δ' ἐπιτέτοις ᾧ δ' ἰδοῖται, ῥηθέντα μὲν ἐκ ἀπεικῶν ᾧ δ' ἰδοῖται, μὴ ὄψει παρεληφθῶσιν ἀπισθησέσθαι ἡμᾶς δ' οὐκ ἀπὸ καὶ πρὸς τῆς ἀρετῆς εἰδόμενος, ἔχ' αἰρεῖ λόγος μὴ ἔχει ἐκ πωτῶν ᾧ δ' ἰδοῖται, λόγῳ τὴν ἰσορίαν, τὰ καὶ μαρτυρίας εἶναι τῶν γενημένων ἀπλῶς εἰπεῖν ἀπαιτίας τῶν τῶν Καισαρείαν οἰκισίας. ἔδωκε μὲν ἡλικία τῆς ᾧ δ' ἰδοῖται ταύτης ἀπελείφθη θείας, ἀντίκα γὰρ ὡς ἔδοκει μάλισα καὶ μέσση πελάγους ἐν ἀπέρις βυθίοις τὸν ἱερὸν ὄντως ἐκείνῳ καὶ τρισμακάριον ἐμβαλεῖν, κλονθῶν ἀτρόως ἐχ' ὁ τυχῶν καὶ βρασμὸς αὐτῆν τε τὴν θαλάσσαν καὶ τὸ πρὸς αὐτὴν ἅπαν διαχέει. ὡς καὶ τὴν γῆν καὶ τῶν πόλιν ἅπασαν πρὸς τῶν γενημένων σεισθῆναι. ἅμα ἵ τῶν ᾧ δ' ἰδοῖται ἰδὲ αὐτῶν σεισμῶν, τῶν θείων μαρτυρῶν τὸν κερὸν ἢ θαλάττην, ὡς πρὸς μὴ οἶα τε ἔσα φέρειν αὐτὸν, πρὸς τῶν τῶν πόλεως ἐκβράσσει πύλων καὶ τοιαῦτα μὲν ἦν τὰ καὶ τὸν θεῶν ἐπίσπον Ἀπφίανον, Ξανθικῶν μιλῶς δευτέρου, ἢ πρὸς αὐτὸν πρὸς τῶν νῶντων Ἀπειλλίων, ἡμέρη ᾧ δ' ἰδοῖται τελεωθῆναι.

A Verum cum ille tantis doloribus nullatenus cederet, tortores iussu Præfidis limum oleo madefactum pedibus ejus circumponentes, ignem postea subjecerunt. Quo facto quantos beatissimus martyr dolores perferent, nulla ut arbitror oratione explicari potest. Ignis siquidem consumptis ejus carnibus ad ossa usque penetrabat: adeo ut universus humor corporis ceræ instar liquefactus stillatim diffunderet. Sed neque his cruciatibus superatus, licet jam victis & ob portentosam ejus fortitudinem animo despondentibus adversariis, rursus in vincula compingitur. Dehinc tertio post die judici oblati, eandemque fidei constantiam professus, licet semivivus, in profundum mare demersus est. Ea verò quæ continuo subsequuta sunt, illis fortasse si retulero, incredibilia videbuntur qui oculis suis hæc minime viderunt. Verum tamen id procul dubio eventurum intelligam, facere nullo modo possum, quin rem gestam posterorum memoriæ commendem: quippe cum universi propemodum incolæ urbis Cæsareæ testes huius miraculi extiterint. Nulla certè aras tam stupendæ rei spectaculo non interfuit. Postquam igitur sanctissimum illum ac beatissimum juvenem medio mari in altissimum, ut ipsi videbatur, gurgitem submerserunt, repente tantus motus tantusque fragor non solum mare verum etiam cælum omne concussit, ut terra quoque & ipsa Cæsariensium civitas eo motu quateretur. Eodemque temporis momento quo repente ille ac mirabilis terræ motus acciderat, divini martyris cadaver, utpote quod marini fluctus continere non poterant, ab iisdem ante portas civitatis ejectum est. Hujusmodi fuit exitus admirandi Apphiani die secundo mensis Xanthici, quod est ante diem quartum nonas Apriles, feria sexta.

CAPUT V.

De Vipsano & Adesio martyribus.

ΥΠὸ δὴ τὸν αὐτὸν καιρὸν, αὐτῶν ἡμερῶν, ἐπὶ τῆς Τυρίων πόλεως νεανίας Οὐλπιανὸς ὄνομα, μὲν δὲ καὶ αὐτὸς αἰκίας, μάλιστα τῆς χαλεπωτάτης, ἅμα κυνὶ καὶ ἀσπίδι τῶν ἰσοβόλων ἐπιβῶν ὡμοεοῖν ᾧ δ' ἰδοῖται, θαλάττην ᾧ δ' ἰδοῖται, διό μοι δοκεῖ ἐν τοῖς Ἀπφίανῶν

PER idem tempus iisdemque diebus in urbe Tyro adolescens quidam Ulpianus nomine, post crudeles plagas & acerbissima flagrorum verbera, unâ cum cane & aspidē in culeum ex crudo bovis corio infusus, in mare præcipitatus est. Proinde cum Apphiani

Sf ij

MAXIMINUS.

περὶ τότε οἱ βασιλέως τὰς θείας παρέχον-
 τος, πλείονι καὶ ἀδρόξον χερῶν ὑπάρξανταῖς
 φιλομύαις, πικρῶν τε τῶν, μάρτυς ἔκαθ'
 καὶ δόγματος παρήγετο εἰς μέσον, τῆς μόνης
 καὶ ἀληθῆς εὐσεβείας ὑπεραγωνιζόμενος. Ἀ-
 γάπιος ὄνομα ἦν, ὁ δεύτερος ἅμα τῇ Θεκλα
 θύρῳ ἐπὶ βορᾷ δευτέρου μικρῶ προτέρου δε-
 δωμένου ὅς δὴ καὶ ἄλλοτε δεσποτικῶν τῶν
 καὶ πολλὰς ἅμα κακῶν ἐμπομπεύσας
 τῶν σαδῶν, αἰεὶ γέ μιν καταχρόνως τῆ δικασ-
 τῆς ἀπειλῆς, ἦτο κατ' οἶκτον, ἦ κατ' ἐλπί-
 δατῆς μελαθήσεως τῆς σωθῆσεως, εἰς ἑτέρας
 αὐτῶν αἰῶνας ὑπέβημενος, τότε δὲ βασιλέως
 ὑπαρξάντος ἤγετο, ὡς περ ἐπίτηδες εἰς ἐκεί-
 νῃ καὶ καὶ πεφυλαγμένῳ, ὡς ἂν καὶ κείνο
 τὸ σωθῆσον ῥῆμα, ὁ τοῖς μαθηταῖς θείᾳ γνώ-
 σει σωθῆσον ἔβουε, ὡς ἀρα καὶ ἐπὶ βασιλέων
 ἀγθῆσονται ἐνεκεν τῆς εἰς αὐτὸν μαρτυρίας, ἕ-
 π' αὐτῶν πληρωθεῖν. Φέρεται δὲ εἰς μέσον τὸ
 εὐδῶν σὺ καὶ ἴνι κακῶν. Φόνος δὲ τῆ δε-
 σπότης τῶν ἐνέχεως ἔλεγον, εἰς ὃ μὲν τῆ δε-
 σπότης θονεὺς τοῖς θύρῳ ἀδελφῆς, ἔλεε ἕ-
 φιλοφροσύνης ἡξίως, μονοκαὶ κατ' αὐτὸν
 οὐκ ἔβουε τὸν ἐπὶ τῆ σωθῆσον Βασιλέων. Βοαίς
 δ' ἐπὶ τῶν καὶ ἐν φημίαις τὸ πᾶν ἔξηχετο
 θείας, ὡς ἂν τῆ μιαιφόνος φιλοφροσύνης
 πρὸς τῆ βασιλέως σεσασμένῳ, ἡμῶν τε καὶ
 ἐλευθερίας ἡξίωμένῳ ὃ τ' εὐσεβείας ἀθλη-
 τῆς, ἀνακαλεῖται μὲν πρότερον ὑπὸ τῆ τυ-
 ρῶν. εἶτα ἀετῶν τῆς προθέσεως αἰτηθεῖς
 ἐπὶ ἐλευθερίας ἐπαγγελία, μεγάλη φωνῆ
 διαμαρτύρεται, μὴ φάυλης μὲν ἐνεκεν αἰ-
 πίας, εὐσεβείας δὲ τῶν ὅλων δημοσεργῶ, προ-
 θυμῶν καὶ μετ' ἡδονῆς, ἴσα δ' ἂν ἐπάγοιτο
 αὐτῶν, ἡμῶν καὶ ὑποσῆσεως καὶ τῆ εἰπῶν, ἅ-
 μα λογῶ τῶν ἐπάγει, θρομαῖος ἀντι-
 κρῶς ἀπολυθεῖσθαι κατ' αὐτῆ ἀετῶ ὑποσῆσεως
 σῶν, ταύτη τῆ αὐτὸν ἀσμενέσῳ ἀπιδεδω-
 κῶς εἰς βορᾷ μετ' ἦν ἔμπης εἰς τὸ δεσποτικῶν
 εἶον αἰετῶν, μίαν τε ἐνταυθα ἐπιβίωσας ἡ-
 μέσαν, τῆ ἐξῆς λίθων αὐτῆ προσαετιθῆντων
 τοῖς ποσὶ, μετ' ἡ πελάει καταποντῆται, τοῖς
 το καὶ τῆ Ἀγάπιος μαρτύριον.

A prate oblectabant: tunc quoque, utpote
 Imperatore ipso spectacula præbente,
 magnificentius aliquid & admirabilius
 solito, in apparatus ludorum inesse omni-
 no oportebat. Quid verò illud fuit? No-
 stræ religionis martyr in medium addu-
 ctus est, pro vera & sola pietate pugna-
 turus, nomine Agapius: quem unâ cum
 Thecla ad bestias damnatum fuisse se-
 cundo persecutionis anno retulimus.
 Hic igitur cum ter jam antea ex carce-
 re eductus & sæpius cum maleficis sole-
 mni pompa traductus esset in stadiis; Ju-
 dice post varias comminationes ad alia
 subinde certamina ipsum differente, si-
 ve quòd miseratione ejus caperetur, si-
 ve quòd à proposito eum abduci posse
 sperabat, tunc tandem præfente Impe-
 ratore productus est: tanquam de indu-
 stria ad id tempus reservatus, ut in ipso
 verbum illud completeretur quod Serva-
 tor noster per divinam præscientiam di-
 scipulis suis prædixerat; fore ut coram
 Regibus adducerentur propter nomi-
 nis ipsius confessionem. Trahitur ergo
 in medium stadium unâ cum noxio
 quodam, qui dominum peremisse fere-
 batur. Posthæc is quidem qui dominum
 suum interfecerat, bestiis objectus, ve-
 niam & clementiam Imperatoris pro-
 meruit, eodem præne modo quo ille qui
 temporibus Servatoris nostri fuit barab-
 bas. Quam ob causam totum repente
 amphitheatrum acclamationibus & lau-
 dibus personare cœpit, quia scilicet Im-
 perator cruetum homicidam benignis-
 simè servaverat, & honore ac libertate
 donaverat. Ille verò divinæ religionis
 athleta, primùm quidem ab Imperatore
 accitus est. Deinde cum ab eo postula-
 retur ut fidei suæ propositum abjuraret,
 promissa ipsi si id faceret, libertate; con-
 tenta voce professus est, se non ob ali-
 quod crimen, sed pro pietate in Deum
 omnium Conditorem, quæcunque sibi
 inferrentur supplicia non modo alacri
 ac forti animo, sed etiam cum voluptate
 esse subiturum. Hæc locutus, simul cum
 dictis facta conjungens, urse quæ adver-
 sus ipsum dimissa fuerat, concito cursu
 obviam occurrit, seq; ipsum bestia de-
 vorandum libentissimè obtulit. Post cu-
 jus laniatus, adhuc spirans in carcerem
 reportatur. Ubi cum dici spatio super-
 vixisset, sequenti die appensis ad pedes
 ejus lapidibus, medio mari submer-
 sus est. Hujusmodi fuit Agapii marty-
 rium.

Matth. 10.

CAPUT VII.

De Theodosia virgine, & de Dominico & Auxentio martyribus.

CUM verò quintus jam annus persecutionis voveretur, die secundo mensis Xanthici, quod est ante diem quartum nonas Apriles, ipso Dominice Resurrectionis die, rursus apud Cæsaream Theodosia virgo ex urbe Tyro oriunda, fidelis gravilque inprimis puella, nondum octodecim annos nata, ad vincetos quosdam accessit, qui Regnum Dei liberè confitentibus ante Prætorium sedebant; tum ut eos salutaret, tum ut, quod credibile est, eosdem rogaret, ut cum ad Deum pervenissent, sui memores esse vellent. Quo factò, quasi impium quoddam ac nefarium facinus perpetrasset, correpta à militibus deducitur ad Præsidentem. Ille confestim ut erat insanus, & belluino quodam furoris impetu incitatus, cum eam acerbis atque horrendis tormentis excruciasset, & latera ipsius ac papillas ad ipsa usque ossa ferreis unguis exarasset; spirantem adhuc & læto atque hilari vultu cuncta tolerantem, marinis fluctibus mergi jubet. Inde ad reliquos Christi Confessores se transferens, omnes ad æris metalla quæ sunt apud Phœnum Palæstinæ damnavit. Posthæc die quinto mensis Dii, hoc est, ut Romani dicunt, nonis Novembris, in eadem urbe Cæsarea Silvanus qui etiam tum Presbyter & Confessor erat, sed paulò post ad Episcopatus honorem evehctus martyrium consummavit, & alii quidam ejus comites; cum pro vera pietate singularem constantiam ostendissent, ad opus in iisdem metallis faciendum ab eo quem dixi Præsidente condemnati sunt; decretumque ut pedum juncturæ candente ferro prius ipsis debilitarentur. Eodem temporis momento quo adversus istos sententiam tulerat, virum quendam innumeris aliis confessionibus nobilitatum Dominium nomine, qui ob singularem in dicendo libertatem universis Palæstinis erat notissimus, vivum comburi præcepit. Post hæc idem Judex in excogitandis malis eximius artifex, & qui ad doctrinam Christi expugnandam nova quædam insidiarum ac fraudum genera commentus est, inaudita prius supplicia adversus Dei cultores excogitavit. Ac tres quidem pugilatu inter se dimicare, latà sententià coëgit; quen-

A **H**δη ἡ καὶ εἰς πεμπὸν ἔτ' ἔτι δὲ διὰ τὴν ἀσθένειαν, μὴδὲ δαυτέρα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς κρεατικῆς ἡμέρας τῆς τῆς Κατωτέρου ἀναστάσεως, αὐτῆς ἐπὶ τῆς Καισαρείας Θεοδοσίας τῶν ἀπὸ Τύρου παρθένου, πρὸς τὸ νότατον κόριον, ἐδ' ὅπως ἐτῶν ὀκτώκατον δεσμίοις ποὶ ἢ αὐτοῖς τῶν Χειρῶν βασιλικῶν ὁμολογεῖται, πρῶτε τῆς δικαστικῆς καὶ ἐπινοίας, πρῶτεσι ὁμῶς φιλοφρονεῖται, ἐπὶ εἰκὸς ὑπὲρ ἑμνημονεύει αὐτῆς πρὸς τὸν εἰον ἡχομύνας, ἀδελφὰ καὶ τὸ ἵππεδον ἔσαν, ὡς ἐρ ἀνοσίῳ ἢ ἢ ἀσεβῆς εἰργασίας ἀφάρπασαντες ἑραπῶτα, ἀγασί ἐπιηγεμόνα. ἀντίκα δ' ἔτ' ἄτε ἰς ἐμμανὸν τὸν θυμὸν θηραδῆς αἰσῶν, δειναῖς καὶ ἑσπῶταις βασάνοις καὶ πλοῦρων καὶ μαλακῶν χειρῶν αὐτῶν ὁσέων αἰκισαμένῳ, ἐπὶ ἔτ' αὐτῶν, ὁμῶς δ' ὄντι πρὸς ἀπαντὰ ἡμῶν καὶ Φαιδρῶν ἀμύρων πρῶτω, τοῖς ἐπιλαθίσις κύμασι ἐμβληθῆναι πρῶτα ἡμῶν δ' αὐτῆς ἐπιτέρας λοιπῆς μελέτας ὁμολογίας, τοῖς καὶ Φανῶν τ' Παλακίνας χαλκῶν τάλλοισ τῆς πάλλας ἀδελφίδωσι. ἐπὶ τοῖς, Δίε μινὸς πέμπη, καὶ ἡ Ρωμαίων Νοεμβερίαις, ἐπὶ τῆς αὐτῆς πόλεως ἀμφὶ Σιλβανὸν ἐπὶ δὴ τότε ὄντι πρῶτον, ὁμολογήσαντα. ὃν ὅτι εἰς μακροῦς ἐπισκοπῆ τιμηθῆναι τε καὶ μαρτυρίαν στατελειωθῆναι, ἡγναστάτην ἕντασιν τῆς εὐσεβείας ἐπιδειξαμένους, τοῖς εἰς τὸ αὐτὸ καὶ μεταλλῶν πόνοις ὁ αὐτὸς ἐγκρίνει, καὶ πρῶτερον τῶν ποδῶν τὰς ἀγκύλας αὐτῶν χρεωθῆναι προσάξας, ἐκδίδωσι. ἀμύρων καὶ τῶν ἀποφάσει, ἀνδρα μυρίας αὐτῶν ὁμολογίας διαπρέψαντα. Δομνῶν καὶ πρῶτον διὰ ἀρετὴν ἐλθουθερίαν τοῖς καὶ Παλακίνας ἀπασιν γνωμιώτατα, τῆ δὲ πρὸς αὐτῶν σικολάσει μεθ' ὃν ὁ αὐτὸς δικαστικῶν ἀπειροπνοῦν τις ὢν κακίας, καὶ τῶν καὶ τῆς Χριστοδιδασκαλίας ἐπιχειρημάτων καινεργῶν, ἢ μὴ δ' ἀκχεδεῖσας πῶποτε καὶ τῶν εὐσεβῶν ἐπενόει τιμωρίας, καὶ τρεῖς μὲν εἰς τὸ μακρομαχεῖν ἐπὶ πυγμῇ καταδικάζει. Ἀντίκα

MAXIMINUS.

πον ὁ σμενὸν κίερον πρεσβύτιον, θηρίοις βο-
 ραν ἀδιδῶσιν· ἄλλες δὲ αὐτὸν πάλιν τε-
 λείων ἀνδρῶν φέρουσι ἠλικίαν εἰς εὐνέχους
 οὐρανοῦ, τοῖς αὐτοῖς κατακρίνει μέγαλοις
 ἑτέροις δὲ αὐτὸν πάλιν μετὰ χαλεπὰς βασάνες
 δεσμωτηρίῳ καθέειγνυσιν. ἐν οἷς καὶ ὁ πάντων
 ἐμοὶ πιστότατος ἐταίριον Πάμφιλος ἦν, τῶν
 κατὰ ἡμᾶς μαρτύρων ἀνὴρ πάσης ἐνεκεν ἀ-
 ρετῆς ἠπλοῦς ἔσται. τέτρα τὴν ἐν ῥητορικῆς
 λόγους φιλοσόφους τε μαθήμασιν ἀπόπει-
 ραν ἀπέτερον ὁ Οὐρβανὸς λαβὼν, εἰς ὕπε-
 ρον ἔβην ἀναναγκάσας. ὡς ἀνανεύουσα καὶ
 μηδ' ὄλως ἐν λόγῳ τὰς ἀπειλὰς ἐώρα ἠθέ-
 ρηρον, τὸ παντὸς ἀγρίαναι, σφοδρῶτε-
 ραὶ αὐτὸν αἰκίζουσα βασάνοις ἀπεσάπει.
 καὶ δὴ ταῖς κτ' τῶν πλυσῶν, αὐτὴ δὲ ἠμμό-
 κων καὶ φιλονεικῶν ξυστήριον ὁ θηριώδης ἀ-
 ῖος μονοεχὶ ἐμφορηθεῖς, αἰσχυρῶν γεμῆν
 ἐπὶ πᾶσι κατακαυμένη, τοῖς ἐν τῷ δεσμω-
 τηρίῳ καὶ αὐτὸν ὁμολογηταῖς καταλέγει.
 ἐπὶ ὅ τῆ κτ' τῶν ἀγίων ὁμότητι ὁποῖας ἀμοι-
 ρῆς ἀπὸ τῆ θείας δίκης τεύξεται, τοσαῦτα
 κτ' τῶν Χριστῶν μαρτύρων ἐμπαρονήσας,
 διαγωνῶναι ῥαδιον ἐκ τῶν τῆδε παρομοίων. δι-
 ὡν εὐτύς κ' ἐκ εἰς μακρὸν τοῖς κτ' τῆ Παμ-
 φιλῆ τετολημμένοις, αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἡγεμο-
 νίας ἐχρόνρον, ἡ θεία μετήλθεν δίκη ἀδρόως
 ἔτις. τον χθές ἀνω πρὸς ὑψηλῆ βήματι
 ἀνάστα, καὶ ἀπὸ τῆ στρατιωτικῆς δορυ-
 φορέμῳ ἐφῆς, ὅλας τε τῆ Παλαισινῶν ἔθ-
 νες ἐπέσχοινα, ὁμοδίατον τε οἷα φιλαί-
 ταν καὶ ὁμοεταίρον ἀπὸ τῶν τρυφῶν κα-
 θεσῶτα, διὰ μιᾶς γυμνώσασανικτός, καὶ
 τῶν τοσούτων ἀξιομάτων ἔρημον κατασῆ-
 σασα, ἀτιμίαν τε καὶ αἰσχυρῶν ἐπὶ τῶν
 ἀσπυτέρων ὡς ἀν ἀεχονίαν αὐτὸν τεθηπότων,
 καταχάσασα. δεῖλον τε καὶ ἀνανδρον, γυναικῶ-
 δεις τε παρομῶν φωνᾶς καὶ ἰκεσίας ὄλων τῶν
 ἔθνεσ' ὅλη καὶ ἤρχεν, ἐπὶ εἰξάσασα. αὐτὸν τε τὸν
 Μαξιμῶν ἐφ' ὃ τὸ πρὶν γαυρῶν ἐφενάτ-
 τῆς, ὡς ἀν διαφερέντως αὐτὸν τῶν δρωμένων
 ἀπὸ καθ' ἡμῶν ἐνεκα σέργοντα, δικαστὴν ἀπην-
 ῆν καὶ ὁμότητον ἐπ' αὐτῆς τῆς Καισαρείας
 κατέσασασα. ὡς καὶ τὴν ἐπὶ θανάτῳ καθ'
 αὐτῆ ψήφον ἔξεργεῖν, μετὰ πολλῶν τὴν
 ἐφ' οἷς ἔξηνέγγχετο ἀποπήμασιν αἰσχυρῶν.
 ἀλλὰ τῆτο μὲν ὁδὸς πάρεργον ἡμῖν εἰρηδῶ

dam verò sanctum ac venerabilem se-
 nem nomine Auxentium, bestiis obje-
 cit. Alios item jam adultos & virilem æ-
 tatem ingressos, exsecis prius testiculis
 ad eadem metalla damnavit. Alios rur-
 sus post acerbissima tormenta in carce-
 rem conjecit. Inter quos erat & Pam-
 philus omnium sodalium mihi longè ca-
 rissimus; qui præ cunctis nostræ ætatis
 martyribus, ob eximiam virtutem, præ-
 cipuam laudem & gloriam est consecu-
 tus. Ac primùm quidem Urbanus ejus
 tum in arte dicendi, tum in Philosophia
 peritiam experimento aliquo cogno-
 scere voluit; deinde sacrificare illum ju-
 bens, cum renuentem minasque ipsius
 aspernantem videret; supra modum ef-
 feratus, gravioribus eum tormentis ex-
 cruciari præcepit. Posthæc ungarum
 quibus latera ejus persulcaverat crebritate
 ac pertinacia tantum non carnibus
 illius passus vir immanissimus, cum ex
 his omnibus nihil præter dedecus atque
 ignominiam retulisset, tandem illum
 ceteris qui in carcere erant Confessoribus
 aggregavit. Hic porrò qui adversus
 martyres Christi tantopere debaccha-
 tus est, cujusmodi pœna apud justissimū
 Dei tribunal afficiendus sit, ob sevitiam
 qua in Sanctos est usus, ex ipsis quæ in
 hac vita expertus est quasi proludivis li-
 cet cognoscere. Etenim statim post illa
 quæ adversus Pamphilum nefariè admi-
 serat, eum adhuc provinciam admini-
 strantem ultio divina corripuit. Quæ
 quidem hominem illum qui hesternò
 die in excelso tribunali residens jus di-
 cebat, militum satellitio stipatus, totius-
 que provinciæ Palaestinae Rector; qui
 contubernalis tyranni, utpote amicorū
 præcipuus, & conviva ejusdem exstiterat:
 repente unius noctis spatio spolia-
 tum cunctis hisce dignitatibus nudavit;
 & coram ipsis qui nuper illum utpote
 Præsidem coluerant, pudore atq; igno-
 minia perfudit: & abjectum atque igna-
 vum, vocatq; ac preces muliebri more
 fundentem, universam quam rexerat
 gentis conspectui exhibuit: ipsum de-
 nique Maximinum, quo sese maximè
 ille efferebat, utpote ei carus inprimis
 & acceptus ob ea quæ adversus nostros
 crudeliter agebat, inexorabilem & cru-
 delissimum ipsi Judicem in ipsa urbe
 Cæsarea constituit. Post plurima enim
 opprobria quibus ob illa quorum con-
 victus fuerat crimina affectus est, tan-
 dem Imperator capitali eum sententia
 damnavit. Sed hoc à nobis obiter di-

T t

etum sit. Cum vero opportunum tempus adfuerit & impiorum qui precipue adversus nos infurrexerunt, & ipsius ad eod maximini eorumq; quos habuit confiliorum ministros, mortem ac funestos exitus commodius memorabimus.

Αχρὸ τοῦ δ' ἀν' αὐτοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ τῶν δυνάστεων οἱ μάλιστα καθ' ἡμῶν ἐσεβασμένοι αὐτῶν τε Ἐμαξιμίνου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτῶν, τῶν τέλη καὶ τῶν βίων τὰς κατασερφάδας ὁλοκλήρως ἡμῶν ἀπὸ χειρὸς ἀειλήψαι.

CAPUT VIII.

De aliis Confessoribus deque Valentinæ ac Pauli martyrio.

CUM in sextum usque annum persecutionis adversus nos procella continuò deflaviret, ex Confessoribus divinæ Religionis quorum innumerable multitudo jampridem apud Thebaidem versabatur in loco qui Porphyrites vocatur ex nomine marmoris quod ibidem effoditur, centum ferè viri tribus demptis, unà cum mulieribus & parvulis admodum liberis ad Præsidentem Palæstinæ transmissi sunt. Quibus omnibus, cum univerforum Opificem Deum Christumque confessi essent, Firmilianus Præfex qui Urbano successerat, sinistri pedis curvaturas simul cum ipsis nervis candente ferro excindi: dextrosque oculos primùm quidem mucronibus confodi simul cum membranis & pupillis; deinde ad ipsas usque radices cauterio peruri, tanquam ex Imperatoris mandato præcepit. Posthæc ad metalla Provinciae Palæstinæ, laboribus & ærumnis conficiendos transmittit. Nec verò hos solos hujusmodi supplicia perpeffos vidimus; verum etiam ex Palæstinis illos quos ad pugilatus certamina condemnatos paulò ante retulimus; eò quod scilicet nec annonam ex Principis arario accipere, nec consueto pugilibus more quotidianis proluviis exerceri sustinerent. Quam ob causam non solum Procuratoribus, sed ipsi etiam Maximino exhibiti; cum invictam in Christi confessione constantiam famis & flagrorum tolerantiam declarassent, eadem cum illis de quibus diximus pertulerunt; adjunctis quibusdam aliis Confessoribus in ipsa urbe Cæsarea. Post hos deinde quidam alii qui apud Gazam capti fuerant, dum ad audiendas sacræ Scripturæ lectiones convenirent; pars easdem quas superiores illi oculorum pedumque mutilationes sustinuerunt: pars sulcatis lateribus multò graviores cruciatus pertulerunt. Ex quibus

Καὶ εἰς ἐκτὸν ἔτεθ' πνεύσας Ἰππικῶν καὶ ἡμῶν χειμῶνος, εἶχε μὲν αὐτῶν τὸ καλὸν ἐν Θεβαίδι Φερωνίαν καὶ Ἰφνῶν Ἰπποφύειτε λίθου μέταλλον, πᾶσι δὲ ὅσον πληθὺν τῶν τ' Θεοσεβείας ὁμολογητῶν ὧν τρισὶ δέκασι τὸν δριμύτον, ἐκατὸν αἰσθητῶν γυναιξὶ καὶ κομιδῆ νηπίοις πρὸς τὸν Παλαστίνης ἠγεμῶνον διαπέμποναι ἕως τὸν τῶν Θεῶν καὶ τὸν Χριστὸν ὁμολογησάντας, τῶν ποδῶν τὰς ἀκτύλας αὐτοῖς νεύροις καὶ ἀποσημνηθῆναι, καὶ αὐτὰς πάλιν τῶν ὀφθαλμῶν δεξιῶν πρῶτον μὲν ἔξίφειν αὐτοῖς ὑμῶν καὶ εἰς ἐκκοπήναι. εἶτα ἔπειτα διὰ καὶ τῶν πάλαν εἰς ῥίζας αὐτῶν ἀχρησθῆναι, Φερωνίαν δὲ τῆδε διάδοχον Οὐρβανὸν πεμφθῆναι ἠγεμῶνα, ὡς ἀνὲν βασιλικῆν νεύματος ἰσάπει κάπειρα αὐτῶν τοῖς καὶ τῶν ἐπισημῶν μέταλλοις μόχθου καὶ κακοπαθείας ἀνεῖναι, τὰ λοιπὰ δὲ ὡς ἀδιδῶσιν. ἐτέτερος δὲ ἄλλος μὲν τὰ τηλικαῦτα παθόντας, ἠρκεῖ ὡς ἀλλοῖς ὀφθαλμοῖς. ἀλλὰ καὶ Παλαστίνων τῶν ἐπισημῶν εἰς μονομαχίας κατακεκράσθη, μὲν πρῶτον δὲ ἐδηλωμένους, ἐπεὶ μὴ τε τὰς ἐκ βασιλικῆν ταμείων τροφάς, μήτε μὲν τῶν ἀπὸ τῆς τῆς πυλῆς μελέτας ὑπέμενοι, καὶ ἔκ τῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν οἱ δὴ λαμβανόμενοι, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν Μαξιμίνου τέτερος γὰρ ἐνεκα ἰσάπεις, Ἰφνῶν αὐτῶν ἐν ὁμολογίας καὶ λιμῆ καρτερίας καὶ μαρτύρων ὑπομονῆς οὐδὲ ἔξαρτοι, τὰ ὅμοια τοῖς δηλωθεῖσι πεπονημένοι μετ' ἐτέρων πρὸς ἐβέντων αὐτοῖς ὁμολογητῶν ἐπ' αὐτῆς τῆς Καισαρείας ὧν καὶ πόδας ἐπὶ τῶν θείων ἀναγνωσμάτων συγχέοντες καὶ τῶν Γαζαίων πόλιν ἀλόγιες ἔτερον, εἰ μὴ τὰς αὐτὰς τέτοις ὑπέμεναν κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ποδῶν πάθος. οἱ δὲ ἐπὶ μὲν ἕως, Φοβερωτάτων κατὰ τῶν πηδύρων ἐπεμπεύθησαν βασιάνων. ἔξ ὧν μία πρὸς τὸ μὲν σῶμα

MAXIMINUS.

γυνή, τὸν ὃ λογισμὸν ἀρρῶν, πορνείας ἀπει-
 λῶν μὴ ἐνεκῆσα. εἰπέσα ἱρήμα κτ̄ τῆ τυ-
 ράνῃ, ὡς ἀν' ἔτος ὡμοῖς δικασαῖς τῶν δρ-
 γῶν Ἰππότερα φότ̄, πρῶτον μὲν μακίσειαι.
 εἶτα ὃ μέλειος Ἰππὶτῆ ξύλε γρομένη, τὰς
 πιδυρῶς αἰκίζεται, ὡς δ' Ἰππιόνας καὶ σφο-
 δρῶς ἐκ παρθεράξως τῆ δικασῆ τὰς βασι-
 νῆς ἐπὶ γον οἱ ταύτη τεταμῆνοι, ὑπὲρ τῆς
 τε δουλημένους, μὴ βασιάσα τὸ ἀνηλέες
 κ̄ ὡμὸν καὶ ἀπᾶνθρωπον τῶν πρᾶσιμένων,
 ἀλλη πῆ ὁμοῖως τῆ πρῶτέρα τὸν τῆς παρθε-
 νίας ἐπανημένη σκοπὸν, τὸ μὲν σῶμα πᾶ-
 ν γε τὸ δοκεῖν εὐτελής καὶ τὴν ὄψιν εὐκατα-
 φρόνητ̄, ῥωμαλέα δ' ἄλλως τὴν ψυχῶν,
 κ̄ μέλιονα τῆ σῶματ̄ τὸν λογισμὸν ἐνε-
 ξενημένη καὶ μέχει πν̄τ̄ ἐκ μέσος τῆ ὄχ-
 λῆ, τὴν ἐμὴν ὡμῶς ἔτος βασιανίξεις ἀδελ-
 φῆ, ἀνεκράγε παρθε τὸν δικαστῆν ὃ ὃ πικρό-
 τερον ὑποκινηθεῖς, αὐτῆκα συλληφθῆναι κε-
 λυει τὴν ἀνθρωπον εἶτα σύρεται εἰς μέσον καὶ
 τὸ σεβάσιμον τῆ σωτῆρ̄ Ἰππυραψαμένη
 ὄνομα, πρῶτον μὲν λόγοις θυεὺς ἀνεπαθέτω.
 ὡς ὃ ἠπέθει, βία παρθε τὸν βωμὸν εἰλκετο. ἢ
 ὃ ἀδελφά εὐαυτῆ προήεσσα κ̄ τῆς παρθεράς
 ἐχούρη παρθεθυμίας, δρῆμεῖ καὶ θαρσαλέω
 ποδί, λαξὺν τένει τῆ βωμῶ, καὶ τὰ εἰς αὐτὸν
 ἀμα τῆ Ἰππικεμένη ἀνατρεπεῖ πυρᾶ. ἐφ' ὃ
 θηρῶς ἀγρίος δίκλω ὃ δικαστῆς ὀξυθεῖς τὸν
 θυμὸν, τοσαύτας μὲν αὐτῆ πρῶτερον αἰκίας
 κ̄ τῆ πιδυρῶν Ἰππῆθσιον, ἴσας ἔδειν τῶν
 πάσι. μονονεχὶ καὶ ὡμῆ τῶν Καρκῶν αὐ-
 τῆς ἐμφορηθῆναι γλυχόμεν̄ ὡς ὃ κόρον
 αὐτῶ ἠδὴ τὰ τῆς μανίας ἐλάμβανεν. ἀμφω
 ζεύξας αὐτῶν τε ταύτῶν ἀμα τῆ παρθε ἀν-
 τῆς ἀδελφῆ προσαγορευθείση, τὸν δια πυ-
 ρὸς αὐτῶν κατὰ Ἰππὶζέαι θανάτων. τῆτων ἢ
 μὲν πρῶτερον. τῆς Γαζαίων χώρας ἐλέγετο.
 τὴν ὃ ἔτερον ἰσέον δὸ τῆς Καισαρέων ὡμῆ-
 δαμτῆν πολλοῖς γνώριμον Οὐλεντῆναν τῆνο-
 μα. τὸ ἐπὶ τῆτω μαρτύριον πῶς ἀν' ἀκαξίαν
 δέλθοιμι, ἔ κληξίωται ὃ τρισμακάρ̄
 Παδλ̄. κ̄ μὲν τὴν αὐτῆν ταύταις ὡρον
 ὑπὸ μίαν δόξαση τὴν ἐπὶ θανάτω κελθεῖς.
 παρθε αὐτῆ ὃ τελειώσαι τὸν δποτέμνεν αὐτὸν
 ὄσον ἔπω μέλλοντα, βραχὺ ἢ ὡρας ἐνδῆ-
 ναὶ ὑπὸ ἀνελόχσας. ἔ τυχῶν, λαμ-

A quædam in muliebri corpore virilem a-
 nimum gerens; cum stupri commina-
 tionem non sustineret: jacto adversus
 tyrannum convicio, quippe qui tam sæ-
 vis Judicibus regendas provincias com-
 misisset; primum quidem flagris verbe-
 rata est; dein sublimis in eculeo suspen-
 sa, admotas lateribus ungulas pertulit.
 Cum verò ministri ad id constituti, o-
 mni pertinacia omniq; virium nisu in-
 stantes, jussu Judicis eam excruciant,
 alia quædam mulier quæ virginitatis
 propositum perinde ac prior complexa
 fuerat, ipso quidem aspectu vilis ac de-
 spicibilis, verum forti & supra quàm
 flexus ferebat sublimi animo prædita, ac
 longè præstantior pugnatoribus illis
 qui apud Græcos ob libertatem in lo-
 quendo omnium ore celebrantur, cum
 tantam atrocitatem atque immanita-
 tem ferre non valeret, ex media turba
 inclamare adversus Judicem cœpit:
 Quousque tandem adeò crudeliter
 meam torquebis sororem. Quo dicto
 ille exacerbatus, corripit repentè mulie-
 rem jubet. Tracta igitur in medium,
 cum augusto Servatoris nostri nomine
 sese indigitasset, primum quidem blan-
 dioribus verbis sollicitata est ut sacrifi-
 care vellet. Sed cum id abnueret, vi ad
 aram pertracta est. Tum verò illa sui si-
 milis, nec de priore alacritate quid-
 quam remittens, firmo ac fidenti pede
 aram calcibus incessit, eamque cum im-
 posito ipsi rogo disturbat. Quam ob
 causam Judex instar truculentæ cujus-
 dam bestię percitus, primum quidem
 ejus latera tot tantisque unguarum icti-
 bus laniari præcepit, quot nullius un-
 quam antea; adeò ut crudis ejus carni-
 bus saturari velle videretur. Postquam
 verò improbitatis ipsum fatietas cœpit,
 ambas simul copulans, hanc ipsam sci-
 licet cum illa quam sororem suam ap-
 pellaverat, flammis jussit absumi. Ha-
 rum prior ex regione Gazensium orta
 esse ferebatur: altera verò Valentina
 nomine, multis probè cognita patriam
 habuit Cæsaream. Illud autem marty-
 rium proximè subsequutum, quo beatif-
 simus Paulus exornatus est, quo tandem
 modo pro dignitate explicare possim?
 Qui cum eodem temporis articulo ea-
 demque quâ virgines illæ sententiâ, ca-
 pitali supplicio damnatus fuisset: im-
 minentè consummationis suæ tempore,
 à carnifice qui caput ipsi jamjam erat
 præcisurus, breve temporis spatium sibi
 concedi flagitavit. Eoque impetrato,

MAXIMINUS.

ἀνακινήσεως πάλιν ἔξ ὑπαρχῆς ὁ τὸ διώκειν
 τὴν ἐξέσταν εἰληχῶς, καὶ χριστιανῶν ἀνεκῶς.
 ἀφ' οὗ δ' ὡς ἀνδρὶ Μαξιμίνο διαφοιτῶ
 καὶ ἡμῶν παλαχὲ γράμματα καὶ ἐπαρχί-
 ανήγεμόνες τε καὶ πρεσβῆτες ὁ τῶν στρατοπέδων
 ἀρχὴν ἐπιτεταγμένους, πρεσβύταις καὶ
 ἐπιστολαῖς καὶ δημοσίοις διαλάμασι, τὰς ἐν
 ἀπάσαις πόλεσι λογιστὰς ἀμα στρατηγούς καὶ
 τὰς βασιλικὰς ἐπέσπερχον, τὸ βασιλικόν εἰς
 πῆρας ἀγεῖν πρεσβύταγμα, κελεύον ὡς ἂν μὲν
 πρεσβῆτες πάντες, τῶν μὲν εἰδῶλων ἀνοικοδο-
 μοῦν τὰ πεπρωκότα, πανδημῶν δ' ἐπὶ πάντας ἀν-
 θρώπους ἀμα γυναιξὶ ἐοικέταις καὶ αὐτοῖς ἑσπο-
 μαίνοις παισὶ, θύειν καὶ ἀπένδην, αὐτῶν τε ἀκραι-
 ῶς τῶν ἐναγῶν ἀπογευεῖσθαι δυσίων ἐπιμελῆς
 ποιῆσθαι. Ἐτα μὲν καὶ ἀγορῶν ὄνια ταῖς ἀπὸ
 τῶν δυσίων ἀποδῶν καλαμολυγίῳ, πρὸ δ' ἐν
 τῶν λυγῶν ἐφεδροὶ κατατάσσοντο, ὡς ἂν
 τὰς ἐν τέτοις ἀποκαθαυρμένους, ταῖς παμ-
 μύροις μολυῶνεν δυσίασι. Ἰέτων δ' ἅτα ἔτος
 ἐπιτελεσθῶν, ἔξ ὑπαρχῆς τε τῶν ἡμετέρων
 πείσει, οἷα δ' ἡ εἰκὸς ἴω, φροντῆδι συνεχόμε-
 νων. τῶν τε ἀπίστων ἐθνῶν βαρεῖαν τῶν γνομέ-
 νων, ὡς ἂν περὶ τὴν ἡδὴ τὴν ἀτοπίαν καλαμεμ-
 φραμένων, προσκορῆ γὰρ ἐφορικὰ ταῦτα καὶ αὐ-
 τοῖς εἶναι καλεφαίνετο. μετὰ τὴν τε χειμῶνος
 τοῖς παλαχὲ πᾶσιν ἐπηρημένους, τὸ μπαλιν ἢ
 θεῖα Ἐρωτήσθαι ἡμῶν δυνάμεις τοῖς αὐτῆς
 ἀθληταῖς θάρσος τοσέτον ἐνέπνευ, ὡς μὴ δ' ἐπι-
 σωμένους ἴνας μὴ δ' ἔλκοιτο, τὴν τῶν τοσέτων
 καλαπαεῖν ἀπειλην. ὁμοίως δ' ὡς πρὸς σω-
 ταζάμυροι τῶν πιστῶν, ἐπιπιδῶσιν εἰδῶλοις
 θουὶ τὰ ἀρχόντι, παύσαδ' ἵπλάνης ἐμδω-
 μένοι, μὴ γὰρ δὴ ἄλλον ὑπάρχειν πλὴν Ἐτῶν
 ὄλων ποιῆσθαι τε καὶ δημιουργεῖσθαι θεῶν ἀνερωτῶμε-
 νοὶ δ' ἅτα ἴνας εἶναι χριστιανὸς σφᾶς θαρσαλέως
 ὡμολόγησεν. ἐφ' οἷς ὁξύτερον πρὸς ἀκινῆθεις ὁ
 Φιρμιλιανὸς, μὴ δ' βασιλικοῖς αὐτῶν αἰκισά-
 μύρος, κεφαλικῆ πρὸς ἀδιδωσι κολάσει. τῶν
 ὁ μὲν πρὸς εὐτέρες ἴω, Ἀντωνῶν ὄνομα. ὁ δ' ἔξ
 Ζεῦνας ἐκαλεῖτο, τῆς Ἐλευθεροπολιτῶν ὁξ-
 μύρος. Γερμανὸς δ' ἔξ τῶν τρίτων ἢ πρὸς πρεσβῆ-
 τας ἴω μιλῶς τρεῖς καὶ ἐκάτη, εἰδοῖς Νοεμ-
 βρίου καὶ τὰ καὶ τῆς ἐπέσπερχθη. γίνεται δ' ὡς
 αὐτοῖς συναπόδημος ἐπὶ αὐτῆς ἡμέρας Ἐν-
 ναθῆς τῶν ἀπὸ Σκυθοπόλεως τῆς γυνῆ, παρ-
 θενίας σέμματι καὶ αὐτῆ κεκοσμημένη. αὐ

A testatem nactus fuerat, nescio quo mo-
 do quoque impulsu adversus Christianos
 de integro inflammatus est. Repente fi-
 quidem edicta Maximini contra Chri-
 stianos quoquoeverfus per singulas sunt
 missa provincias. Simul Praefides, ipse-
 que Praefectus Praetorii propofitis edi-
 ctis & epistolis ac publicis iussionibus,
 instabant Curatoribus civitatum & Ma-
 gistratibus ac Tabulariis, ut Imperato-
 ris praecipuum executioni mandarent,
 quo iustum erat ut idolorum quidem
 delubra quae vetustate collapsa erant,
 omni cura ac studio instaurarent; cun-
 ctos vero tam viros quam mulieres unam
 cum servulis & infantibus, sacrificare &
 libare Diis immortalibus cogere, &
 immolatis hostiarum carnibus vesci;
 utque cuncta in foro venalia sacrificio-
 rum libationibus inquinarentur; & an-
 te publicas balneas quasi in insidiis col-
 locarentur custodes, qui lavantes illic
 homines sordesque corporis expur-
 gantes execrandis sacrificiis macula-
 rent. Quae dum ita geruntur, nostris
 de integro ut credibile est ingenti an-
 gore oppressis; ipsis quoque Gentilibus
 qui a nostra fide alieni erant, gravem
 jamque nimiam huiusmodi rerum atro-
 citatem improbantibus (quippe haec il-
 lis plena importunitatis ac fastidii vide-
 bantur) cum gravissima tempestas om-
 nibus ubicumque positis immineret,
 rursus divina vis ac potentia Servatoris
 nostri, athletic suis tantam animi fidu-
 ciam addidit, ut nemine eos urgente ac
 trahente, ipsi ultro tot adversariorum
 minas proculcarent. Tres igitur ex
 fidelium numero, quasi juncto agmi-
 ne irruunt in Praesidem, qui tum ido-
 lis sacrificabat; clamantes ut ab erro-
 re desisteret: Neque enim alium
 Deum esse praeter universi Opificem
 & Creatorem. Posthaec interrogati
 quinam essent, Christianos se esse au-
 daacter profitentur. Quamobrem a-
 crius commotus Firmilianus, nullis
 prius tormentis excruciatos capitali
 supplicio addidit. Horum primus qui-
 dem Presbyter fuit nomine Antoniu-
 nus; alter Zebinas vocabatur patriam
 Eleutheropolitanus; tertius dictus est
 Germanus. Haec tertidecimo mensis
 Dii, quod est Idibus Novembris, ad-
 versus eos gesta sunt. Eodem die comes
 illis ad juncta est mulier quaedam Scytho-
 politana, Ennathas nomine, ipsa quo-
 que virginittatis infulis decorata. Quae
 quidem non idem praestiterat quod

priores illi; sed per vim tracta & ad iudicem ducta est. Post flagra igitur gravellique contumelias, quas absque permisso majoris potestatis inferre ei ausus est quidam ex ipsius vicinia Tribunus, Maxys nomine: vir vocabulo suo deterior, fortis alioqui & robore coporis præstans; sed sceleratus & moribus atque ingenio violentus, & universis qui eum norant inivisus. Hic siquidem beatissimam virginem omni veste nudatam, adeo ut à lumbis deorsum ad pedes ipsos operta, reliquo corpore intacta esset, per universam Cæsariensium civitatem circumducens; tractam per omnia urbis fora loris cadere pro magno habuit. Post tot, inquam, verbera, cum apud ipsum etiam tribunal Præsidis magnum constantis fiducia specimen edidisset, Iudex eam vivam exuri præcepit. Qui quidem immanitatem & rabiem adversus Dei cultores intendens, ipsas communis naturæ leges prætergressus est; quippe qui sanctorum hominum cadaveribus sepulturam negare non sit veritus. Horum igitur corpora sub dio exposita ut à bestiis laniantur, diu noctuque follicite iussit custodiri. Proinde non exiguam hominum multitudinem plurimis diebus cernere licebat, huic immani ac ferino consilio obsequentem. Et hi quidem velut è speculane cadavera subriperentur observabant, quasi ea res magni momenti esset. Canes verò & fera bestia, & carnivoræ alites humanos artus hac atque illac dispergebant. Totaque circumundique civitas visceribus & offibus confrata erat. Adeo ut nihil unquam crudelius, nihil horribilius, vel iis ipsis qui antea nobis erant infesti, visum fuerit; cunctis non tam eorum adversus quos hæc gerebantur calamitatem, quam suam ipsorum & communis omnium naturæ contumeliam deplorantibus. Nam pæne ad ipsas civitatis portas propositum erat spectaculum quod omnem dicendi copiam, omnemque tragediam longè superabat; carnes scilicet humanæ quæ non uno in loco devorabantur, sed passim disjectæ erant. Nonnulli etiam intra portas artus & carniac ac viscerum frustra ab se visa esse affirmarunt. Quæ cum per plurimos dies continuè gererentur, huiusmodi miraculum accidit. Forte aër purus ac liquidus, & totius cæli mira quaedam serenitas erat; cum repente maxima pars columnarum

A ταῦτόν μὲν αὐτοῖς διαπραξαμένη, ἐν ἡμέραις ἰβρία καὶ προσαχθεῖσα τῷ δικαστῇ, ὑπὸ τοῦ δεινῶς ὕδατος ἀσπῆγαν ἀντὶ τῆς γνώμης τῆς μείζονος ἕξεως, τῶν κτλ. γυναικῶν Φεσῶτων πῆς χιλιάδων ἐτόλμα Μαξίμου χείρων τῆς προσηγορίας ἀνδρῶν, μακρομέντα ἄλλα. ἰσχυρὸς δ' ὑπέβαλλόν τινος, καὶ τὸν πάντα τῶν δεινῶν ὄντων πᾶσι τοῖς γνωρίμοις διαβεβλημένος, ὅσοι καὶ γε ἐδῆτος ἀπάσης τὴν μακαρίαν διπλοῦσαν ὡς τὴν ἕξ ὅσφύος αὐτὸ μόνον καὶ ἐπὶ πόδας B λυπέαδς, τὸ δ' ἄλλο σῶμα γυμνὸν ἔχειν. τε πᾶσαν Καισαρέων πόλιν κύκλωσεν ἀγαθῶν, ἰμαῶν ἀναπάσας ἐλκομένην τῆς γορᾶς τύπῆαδς ἀεπολλῆ ποιῆται. καὶ ὅτι τὸσαῦτα θαρσαλεωτᾶτην ἐνσασιν καὶ ἐπὶ τῶν τῶν ἡγεμονικῶν βημάτων ἐνδείξαμεν ζῶσαν περὶ τῶν ἀδίδωσιν ὀδικαστῆς ὅς περ ἀπάνθρωπον ἐπιτεῖνας, τὴν καλὰ τῶν θεῶν λύψαν, πέρα τῶν τῆ φύσεως προφῆθῆς ἐδὲ ταφῆς αἰδέμενος ἀψύχοις φλοῦται τοῖς τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν σώμασι, νύκτωρ δ' ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἡμέρας ὑπαίθρας, ἀπὸ εἰς βορᾶν τῆς νεκρῆς φυλάτῆαδς προσάπειπαρὴν ὄραν ἐπὶ πλείοσιν ἡμέραις ἐκ τῶν ἀνδρῶν δειθμόν, τῆ θηριώδει ταύτη καὶ ἐξ ἐσῶ βεβλή διακονεμένων. ἀλλ' οἱ μὲν οὐκ ἔστιν ὅσον πᾶσδε ἄξιον, ὡς καὶ οἱ κλαπιῖεν ἐπεσκόπων θῆρας ἡ ἀγγεῖοι καὶ οἰωνῶν τε τὰ σαρκόδορα, τὰ βροτῆα καὶ ὡδὲ καὶ κείσε ἐσπᾶραπτον. καὶ ἡ πᾶσα γὰρ ὄν κύκλω πόλιν, σπλάγχων καὶ ὅσων ἀντὶ πείαν διεσῶρνυτο. ὡς μηδὲ ἡ πῶποτε δειπῶρον μὴ δ' αὐτοῖς ὅτι πρότερον ἀπεχθῆς τῆ ἡμᾶς εἶχον, φανῆται φεικῶδες εἶσεν, ἐχ τὴν συμφορὰν εἰς ἐς ἐπράτῆλο ταῦτα. D ἐπὶ τῆ σφῶν αὐτῶν καὶ τῆς κοινῆς ἀπάσης ὕδατος φύσεως ἀπολοφρομένων. πρὸς αὐτῶν ἀγχις αὐτῶν, θεῶμα παντός λόγου τῆς τραγικῆς ἀκοῆς μείζον. ὅσα ἐφ' ἐνὶ χώρῳ τεδιωμένων τῶν ἀνθρωπείων σαρκῶν, ἀλλὰ καὶ πάντα τόπον διαρρίπτεμένων. μέντοι καὶ Σάρακας ὄλας, μέρη τε ἵνα σπλάγχων καὶ πύλων εἰσω τινὲς καλῶν εἰρήκασιν. ἐφ' ὅτι πλείσας ἡμέρας ἴππελεμένους, τῶν τῶν ἡ τῶν ἀδόξον συμβαίνει. αἰθρία ἦν καὶ λαμπρῶς ὁ αἶθρ, καὶ τῆ ἀερέχοντι καὶ τῆς αἰθρῆς

MAXIMINUS.

εὐδοκίαν ὁ ἀπὸ τῆς αἰτίας τῶν ἀνα τῶν πόλιν
 κίων ὁ τὰς δημοσίας ὑπηρείδον σοῦς, δα-
 κρύων πᾶν τρόπον οἱ πλείους σαλαμίς ἀπέστα-
 ζον ἀγοραί τε ἐπλατεῖαι, μηδ' ἐμίας ψεκᾶ-
 δος ἔξ ἀέρος γεφυρωμένης, ἐκ οἷδ' ὁπόθεν ὕδα-
 τα βάλαν εἶσαι καθυγραίνοντο. ὡς αὐτὰ δια-
 βροληθῆναι εἰς πάσης, δακρύσαν τὴν γῆν ἀρ-
 ρήτω λόγῳ, τὴν τῶν τότε πσαχθέντων ἀνοσι-
 εργίαν μὴ φέρουσαν. εἰς ἐλεγχόν τε φύσεως
 ἀτεργεῖται, καὶ ἀσυμπαθῆς ἀνθρώπων, λίθους καὶ
 τὸν ἀλυχον ὕλιν ἐπικλαῦσαι τοῖς γεφυρωμέ-
 νους. λίθους ἴσως καὶ μὴθ' ἐν οἷδ' ὅπ' ὀξείην εἶ-
 κητό ῥήμα τοῖς μεθ' ἡμᾶς. ἀλλ' ἐχ' οἷσπερ ὁ
 κλέος τὴν ἀλήθειαν ἐπισώσατο.

A quæ publicas urbis porticus sustenta-
 bant, quasdam velut lacrymarum gut-
 tas stillaverunt: fora quoque & plateæ,
 cum nullus ex aëre delapsus ros esset,
 nescio unde aqua perfusa maduerunt.
 Adeo ut communi omnium sermone
 vulgaretur, terram miro & inexplica-
 bili modo lacrymas edidisse, cum eo-
 rum quæ patrabantur impietatem ferre
 non posset; & ad immites ac barbaras
 hominum mentes convincendas, lapi-
 des ipsos resque anima carentes his quæ
 fierent ingemuisse. Nec dubito quin
 hæc quæ dixi, pro nugis quibusdam &
 fabulis habituri sint posterii. At non iti-
 dem illi, quibus præsentis temporis fi-
 des veritatem rei confirmavit.

CAPUT X.

De Petro Monacho, Asclepio Marcionita, aliisque martyribus.

ΤΟΣ δ' ἐπίοντο μὲν ὡς Ἀπελλαίς τσε-
 σαρεσιαδεκάτη, πρὸ δεκαεννέα Κα-
 λαδῶν Ἰανναερίων λέγουσι ἂν, πάλιν αὖ τῶν
 ἀπ' Αἰγύπτου πρὸς τῶν ἐπὶ ταῖς πύλαις
 τῆς παριόνας διεσπασμένων συλληθύντες.
 ἐπίστολον δ' ἔτοι θεραπείας ἐνεκα τῶν κ' Κι-
 λικίαν ὁμολογητῶν σειλάρδρῳ. οἱ μὲν τὴν αὐ-
 τῶν οἰετῶν ὄξυπρηθισόμῳ, καὶ ἐξάντο
 ὕψον, ὀφθαλμοὺς καὶ πόδας ἀχειωθέντες.
 καὶ δ' αὐτῶν ἐν Ἀσκαλῶν ἔνθα καὶ ἐπέχλω-
 το, θαυμασίαν τε ᾠδᾶσαν ἀνδρείας παρε-
 γμῆνοι, διάφορον ἀπνέγκαντο μαρτυρίαν
 τέλ' ὅ μὲν ἵς αὐτῶν πρὸς ᾠδᾶσθεῖς, Ἀρης
 ὄνομα. οἱ δ' τὰς κεφαλὰς ἀπομηθέντες,
 Πρὸς καὶ Ἡλίας τέτοις ἦν ἡ ᾠδῶσι γορία.
 Αὐδῶναι δ' μὲν ὡς ἡμεῖς μία καὶ δεκάτη εἰπὶ
 δ' ἂν ἡ πρὸς τῶν Εἰδῶν Ἰανναερίων, ἐπὶ
 τῆς αὐτῆς Καισαρείας Πέτρος Ἀσκητῆς ὁ καὶ
 Ἀψέλαμος, ἀπὸ Ἀνέας κώμης τῶν ὄρων
 Ἐλευθεροπόλεως, διὰ πρὸς οἷα χρυσὸς
 ἀρεμφίνεσθαι, τῆς εἰς τὸν Χριστὸν τῶ Θεῷ
 πίστεως ἐν γρηὶ λογισμῶ τὴν δοκιμῶν ἀπο-
 δέδωκε. μυρία μὲν λιπαρέντας τὸν τε δι-
 καστὴν καὶ τὸς ἀμφ' αὐτὸν, ὡς ἂν ἐλεήσει
 τε αὐτὸν καὶ τῆς ἰδίας φείσεται νεότητος τε
 καὶ ἀκμῆς, ὑπερδῶν. πρὸς μῆσας δ' ἀ-
 πάντων καὶ ζωῆς αὐτῆς, τὴν ἐπὶ τὸν τῶν
 ὄλων Θεὸν ἐλπίδα. τούτῳ δ' εἰς τῆς κατὰ
 Μαρκιῶνα πλάνης Ἐπίσκοπος τις εἶναι δοκῶν

INsequentis verò mensis quem Apel-
 laeum dicimus die quarto-decimo,
 quod est ante diem xix. Calendas Ja-
 nuarias, rursus quidam Aegyptii qui
 ad ministeria Confessoribus in Cilicia
 constitutis exhibenda ex patria pro-
 fecti erant, comprehensi ab iis qui ad
 portas urbis appositi cunctos transeun-
 tes scrutabantur; pars eadem pœnâ
 qua illi quibus ministraturi venerant,
 damnati sunt; oculorum juxta ac pe-
 dum usu eis adempto. Tres verò ex
 ipsis, in urbe Ascalone in qua vincti
 tenebantur, cum admirabilem animi
 fortitudinem ostendissent, diverso
 martyrii exitu occubuerunt. Quippe
 unus illorum Ares nomine, flammis
 consumptus est: reliquis duobus quo-
 rum alter Probus, alter Elias vocaba-
 tur, caput gladio præcisum. Undeci-
 mo autem die mensis Audynæi, id est,
 ut Romani dicerent, ante diem ter-
 tium idus Januariæ, Petrus Asceta qui
 & Apfelamus vocabatur, ortus ex vico
 Anea in agro Eleutheropolitano; vel
 ut aurum purissimum per ignem proba-
 tus, suæ in Christum fidei in urbe Ca-
 sarea illustre specimen edidit. Nam &
 Judicem ipsum & cunctos qui ei appa-
 rebant, idemdem hortantes ut sui
 ipsius misereri vellent, suæque ætatis &
 adolescentiæ consuleret, generoso a-
 nimo despexit: & spem quam in Con-
 ditore omnium Deo collocaverat, om-
 nibus rebus ipsique adeo vitæ suæ an-
 teposuit. Cum hoc Asclepius quidam,
 qui sectæ Marcionitarum Episcopus

MAXIMINUS.

ἐρεκτής ἐτῶν δυνὸν ὅλων χρόνον κατὰ τὴν ἡμετέραν
 ἡμετέρας ἔμαρτυρία γίνεται Αἰγυπτίων αὐ-
 τῶν ἀδελφῶν ἐφοδῶν, τῶν καὶ σὺν αὐτοῖς τε-
 λεωθέντων. τὰς καὶ Κιλικίαν ἔτοι μέρει τῶν
 αὐτῶν μετὰ ἄλλων ὁμολογητῶν ἀποπέμψαν-
 τες, ἐπαλινοῦσαν Ἰππὶ τὰ οἰκεία, ὁμοίως δὲ ἡτὰ καὶ
 αὐτοὶ πρὸς ἀσλαῖς εἰσόδους τῶν κατὰ Καισάρ-
 ρειαν πυλῶν, πῖνες τε εἶεν καὶ ὁπόθεν ἀφικνέμε-
 ναί, πρὸς τῶν φυλάκων (Βάρβαροι δὲ Ἰβηρῶν ὑ-
 πὲρ ἄνθρωπον ἔτοι τὸν τρέπον) ἀνερωτηθέντες, καὶ μη-
 δὲν τὴν ἀληθείαν ἀποκρυφάμενοι, οἷα κακῶ-
 ροὶ ἐπαυτοφάρον ληφθέντες, σιωπῶντες ἔπεν-
 τες ἢ ἴσαν ἔτοι τὸν δριμυῖον. οἷα καὶ προσαχθέν-
 τες τῶν τυράννων, καὶ πῖ τῆς παρρησιασάμε-
 ναί, αὐτῶν μὲν κατὰ τὴν ἡμετέραν δεσποτικῶν
 πρὸς ἐξῆς Περίτης μὲν ἡμέρας ἐκκαίδεκά-
 τη. Μαρτύρια κατὰ Ῥωμαίους ἢ πρὸς δεκάτε-
 σάων Κάλανδῶν, ἐκ προστάματος τῆς τῆς δὲ
 αὐτῶν ἀμα τοῖς ἀμφὶ τὸν Πάμφιλον δεδη-
 λωμένοις, τῶν δικαστῶν προσάγαγον ὅς καὶ πρῶ-
 τῶν τῶν Αἰγυπτίων ἀκαλαμαχίτης ὄν-
 τας, παντοίας βασιάνων εἶδους, μηχανῶν τε
 ἐξῆς ἐποικίλων Ἰππῶν πείρα λαμβάνει
 τὸν μὲν προήγορον ἀπάντων τῶν τοῖς ἐξυμνά-
 σαι τοῖς ἀθλοῖς, τίς εἴη πρῶτον ἡρώτα εἴτ' ἀντὶ
 ἔκκει οὐνοματῶν Προφητικῶν πῖ ἐπακῆσας.
 τὸ τὸ πρὸς αὐτῶν ἐγγενῶς, ἀντὶ τῶν πατέρ-
 ῶν αὐτοῖς ἐπιπεφημισμένων εἰδωλικῶν ὄν-
 των εἰτύχοι, μετὰ θεοκίτων ἑαυτοῖς τὰς προ-
 σηγόρας: Ἡλίαν γὰρ καὶ Ἰερειμῖαν καὶ Ἡσαΐαν
 τε καὶ Σαμὴλ καὶ Δανιὴλ, ἠκούσας ἀν' αὐτῶν ἐπι-
 γερομένους, καὶ τὸν ἐν κρυπτοῖς Ἰερουσαλὴν γή-
 σοντες εἰλικρινῶς Ἰσραὴλ ἔθεος ἔμονον ἔξ-
 γοις, ἀλλὰ Φωναῖς κυρίως ἐκφερομένους
 ἐπιδεικνυμένων, τοῖς τὸν Ἰδω πρὸς τῆς μαρ-
 τυρίας ὄνομα ἐπακῆσας ὁ Φιρμιλιανός, καὶ μὴν
 ἐπισήσας τῆς ῥήματος διώματι. δευτέρου
 ἡπὶ αὐτῶν πατέρων ἡρώτο, ἡρώτα. ὁ δὲ Σιμωνίδου
 τῆς πρῆγος δευτέρου ἀφίσι Φωνῶν, Ἰερου-
 σαλὴμ εἰσαγγέλων τὴν ἑαυτῶν πατρίδα ἐκεί-
 νῃ δὴ τὰ νοῶν πρὸς εἰρήνην τῶν Παύλων ἢ ἴαν
 Ἰερουσαλὴμ ἐλθούσα ἐστίν, ἡτις ἐστὶν μήτηρ
 ἡμῶν καὶ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ
 πόλει Θεοῦ ζώντος, Ἰερουσαλὴμ ἐπιγερανῶ.
 καὶ ὁ μὲν ταύτῃ ὄρει ὁ δὲ ἐπὶ χθόνα καὶ
 χαμαὶ ῥήσας τὴν διάνοιαν, ἡτις αὐτῇ εἴη
 καὶ ποί γῆς καμείν, ἀχειρῶς ἐπολυπραγ-

A cere detentis occasionem martyrii pre-
 buit Ægyptiorum iterum fratrum ad-
 ventus: qui etiam unâ cum illis marty-
 rio coronati sunt. Hi Ægyptii consti-
 tutos in Cilicia Confessores, ad usque
 metalla quæ illic sita sunt, honoris cau-
 sâ erant profecuti. Cùmque in patriam
 reverterentur, ad ipsas urbis Casaræ
 portas perinde ac priores illi quos supra
 commemoravi, interrogati à custodi-
 bus, viris suo pte ingenio Barbaris, qui-
 nam & unde profecti essent: absque ul-
 lis ambagibus rem, ut erat, confessi:
 B Protinus tanquam malefici in ipso faci-
 nore deprehensi vincuntur. Erant hi
 numero quinque: qui cùm ad tyran-
 num perducti, coram ipso liberè locuti
 essent, continuò trufi sunt in carcerem.
 Postridie verò, quæ dies erat xvi. men-
 sis Peritii, hoc est juxta Romanos ante
 diem xiv. Calendas Martias, una cum
 Pamphilo & supradictis ejus sociis ex
 mandato Judicis exhibentur. Hic pri-
 mùm quidem Ægyptiorum inexpu-
 gnabilem constantiam, omni tormen-
 torum genere, & variis novarum ma-
 chinarum adinventionibus experiri
 C aggreditur. Ac Principem quidem il-
 lorum cùm ejusmodi cruciatibus antea
 exercuisset, quisnam esset primùm in-
 terrogavit. Postquam verò pro nomi-
 ne proprio Propheticum aliquod voca-
 bulum ex eo audivisset: (quippe ipsi in-
 dita sibi à parentibus nomina, idèò for-
 tasse quod essent idolorum vocabula,
 abjecerant.) Helix igitur, & Hiere-
 miae atque Esaiæ, & Samuelis ac Da-
 nielis nomina eos sibi addiscerentes au-
 dire erat, & genuinum ac germanum
 Israël, qui propriè est eorum qui in
 occulto sunt Judæi, non solum operi-
 bus, sed propriis etiam nominibus ex-
 hibentes. Hujusmodi inquam nomen
 cum ex martyre audivisset Firmilianus,
 nec tamen vim ac virtutem nominis
 intellexisset, posthæc quænam ei pa-
 tria esset interrogavit. Ille à priori vo-
 cabulo nullatenus discrepantia lo-
 quens, Hierusalem sibi patriam esse
 respondet; illam scilicet Hierusalem
 intelligens de qua loquitur Paulus: Su-
 perna autem Hierusalem libera est &
 metropolis omnium nostrum. Item alio
 Galat. 4.
 loco: Accessistis ad montem Sion, &
 ad civitatem Dei viventis Hierusalem
 Hebr. 12.
 caelestem. Et hanc quidem martyr in-
 telligebat. Judex verò sensu in terram
 abjecto ac depresso, quænam illa urbs
 & ubi gentium esset, sollicitè in-
 V u

quirebat. Tormenta dehinc adhibuit, ut veritatem eliceret. Sed enim ille manus post tergum retortas pedesque novis quibusdam machinis luxatos habens, verum se dixisse affirmavit. Interrogatus iterum ac sapius quam esset illa quam dicebat civitas, & ubi terrarum sita; eorum duntaxat qui veri Dei cultores essent hanc esse patriam respondit. Neque enim aliis praterquam istis hujus civitatis jus competere: ipsam porro ad Orientem & juxta ipsum exsurgentis Solis cubile positam esse. Et martyr quidem rursus in hunc modum juxta sensum suum philosophabatur, nullatenus intentus iis qui tormentis ipsum undique excruciabant. Sed tanquam carnis expers & corporis, ne minimo quidem dolorum sensu affici videbatur. Judex vero dubius atque anceps animo aestuabat, ratus Christianos urbem aliquam æmulam atque infensam Romanis alicubi condituros esse. Proinde multum laborabat ut eam pervestigaret, & Orientis regionem quam martyr dixerat indagaret. Verum ubi fortissimum virum post flagrorum verbera quibus eum laniaverat, & post cujusquemodi tormentorum cruciatu, stabilem atque immotum in iisdem quæ prius dixerat perseverare intellexit, capitali eum sententiæ damnavit. Et res quidem hujusce martyris, hunc veluti cujusdam tragœdiæ actum atque exitum habuerunt. Reliquos deinde cum haud dissimilibus prolusionibus exercuisset, pari quoque genere mortis exstinxit. Fessus deinde, frustra que eos homines excruciarî ab se cernens; cum cupiditatis suæ satietas ipsum cœpisset, ad Pamphilum ejusque socios transit. Et quoniam compertum habebat, eos pro fidei suæ defensione alacritatem nulla vi tormentorum expugnabilem jam antea ostendisse, interrogavit illos utrum vel nunc tandem præceptis imperialibus parere vellent. Cùmque nihil aliud à singulis elicere potuisset præter ultimam illam quæ in martyrio fit confessionem, eodem cum superioribus supplicio eos affecit. His ita gestis, adolescens quidam ex familia Pamphili; utpote in convictu ac disciplina tanti viri liberaliter educatus, simul atque sententiam in Dominum suum latam esse cognovit, è medio turbæ exclamans, ut mortuorum cadavera sepulture saltem traderentur postulavit. At Judex non hominis sed belluæ potius, aut si quid etiam bellua tetrius est, dignus nominatus

A μόνει εἶτα καὶ βασάνους ἐπήγνυ, ὡς ἀποληθὲς ὁμολογοῖ· ὁ δὲ σφραγισμῶν κατὰ τῶν χεῖρας, καὶ τῶν ποδῶν μαχάνοις τιτὸν διακλωμῶν, ἀληθὲς εἰπεῖν ἀποχρησθεῖς εἶτα πάλιν πολλάκις ἐρωτῶμενος περὶ τῆς κειμένης ἐν δὴ φεαίει πόλις, μόνων ἐπιπέσει θεοσεβῶν ταύτῃ ἐλεγε παρθεῖδα. μὴ γινώσκεις ἢ τέτοις μόνους, αὐτῆς μετῆμα. καὶ δὲ παρὰ αὐταῖς ἀναλοαῖς καὶ παρὰ χονιηλίῳ ὁ μὲν πάλιν διὰ τέτων καὶ τῶν νέων ἐφιλοσόφει, μηδ' αὐτῶς τῶν ἐν καὶ βασάνοις αὐτὸν αἰκίζομένων ἄποκρίσθαι· **B** ποικίλων· ἀσάρκων δ' ὡς περὶ καὶ ἀσώματων· ἔδ' ἐπαίειν δοκῶν τῶν ἀλγυθῶν ὁ δ' ἀποκρίσθαι· ἐσφάδαζεν, ἐχθρὰν καὶ Ρωμαίων πολέμιαν πάντως πρὸς σὺς ἰστέον πόλις χριστιανῶν οἰομῶν· πολὺς τε ἦν ταύτῃ ἀνεργῶν καὶ τὴν δηλωθεῖσαν χώραν καὶ ἀνατολῆς ἀτάζων· ὡς δ' ἐπιπέειον μάλιστα τοὺς νεώτερους κατὰ ξήνας παντοίας τέλει μωρησάμενος· ἴστανος, ἀπαράλλαχτον τὴν ἐνεσάν τῆς περὶ τερρῶν ἀπαρῆντων ἐγίνωσκε, τῶν ἐπιπέειν κατὰ καὶ αὐτῶν κεφαλικῆν ἐκφέσει· **C** τοσαύτῃ μὲν οὖν τὰ κατὰ τέτων θρασεῖς τεργίαν εἰλήχει καὶ τὲς λοιπῆς δὲ τοῖς πηλοῖσις ἀθλοῖς ἐγυμνάσας, τὸν ὁμοῖον παλλάθει τρέπον· εἶτ' ἄποκαμῶν διαγινώσκεις μάτην πηρωεῖς τὲς ἀνδρας. ἐπιπέειν κόρην λαβὼν, ἐπὶ τὲς ἀμφὶ τὸν Πάμφιλον μετῆμα ἀναδιδαχθεῖς τε ὡς ἦδη καὶ περὶ τερρῶν διὰ βασάνων ἀμετάβητον ἐνεδύσει· τὴν ὑπὲρ τῆς πίστεως παρὰ θυμῶν ἀνεργῶν· εἰ ἄρα εἰσέπαι καὶ νυκτὶ πειθαρχοῖεν, δεξάμενοι τε αὐτὸ μόνον παρ' ἐνὸς ἑκάστου τῶν τελεῶν αὐτῶν τῆς τὸ μαρτυρεῖον ὁμολογίας· **D** τὴν αὐτὴν τοῖς πρεσβυτέροις ἐπάγει τιμωρῶν τέτων ἐπὶ πέρας ἀχθέντων, μεῖρακτον τῆς κητικῆς ὑπάρχον τῶ Πάμφιλον θεοσεβῶν οἶα γησία ἀνατροφῆ καὶ παιδεία· ἔτι περὶ τῶ σιωπητικῶν ἀνδρῶν, ὡς ἐγνώσκει τῶν τε δ' ἀποπέσει Ψῆφον, διὰ μέσης τῆς πόλιος ἀναβοῶν γῆ τὰ σώματα παρὰ δ' ὀθῶναι αὐτῶν· ὁ δ' ἔδ' ἀνδρῶν· ἀλλὰ θεῶν καὶ ἐπιπέειν ἐργῶν ἀγριώτερον, μῆτε τῶ τῆς ἡλικίας ἀπονείμας νέω συγνώμην, αὐτὸ μόνον ἐπὶ

MAXIMINUS:

ἐρωτήσας ὁμολογῆντα χριστιανὸν ἔμαθεν. ἅπερ ὑπὸ Ἰννοσ τρωθεὶς βέλες, οἰδήσας τὸν θυμὸν, ὅλη δυνάμει τοῖς βασανισαῖς χρῆσθ' κατ' αὐτὴν προεπέειπε, ὡς εἰ ἐπικελευομένης ἦεν ἀνανεύοντα αὐτὸν ἰώεα, ἐκέθ' ὡς σάρκας ἀνθρώπου, ἀλλ' ἠλίθως ἠξυλά, ἢ π τῶν ἄλλων ἀλύχων, ἀχρεὶς αὐτῶν ὁσέων κ' τῶ ἐν βαθεῖ καὶ ἐν μυχοῖς σπλάγχων ᾧσαμόνως καλᾶζαινοῦμαι κελεύει. εἰς μακροῦν ὃ τέταρτος, μάτῳ ἐγχερεῖν δέειν. ἀφῶνε καὶ ἀνεπαίδητος, μικρὸν ὃ δέειν καὶ πάντη ἀλύχε τῶ σώματος ἀπὸ τῶν βασάνων κατὰ τοῦ σώματος. ᾧσαμόνον δὲ τὸ ἀνηλεὲς καὶ ἀπαύρωτον κελυμῶν, ἐνθὺς ὡς εἶχε, μακρὸν πρὸς ᾧσαδοθῆναι αὐτὸν ἄποφαίνεται. καὶ ὅσα μὲν πρὸ τῆς τεκν' σάρκα δεσπότης τελευτώσας, ὕστατον ἔπι τὸν ἀγῶνα παρελθόν, τῷ ἄπο τῶ σώματος ἀπαλλαγὴν προέλασεν. ἐπὶ διαμεγλόντων τῶν πρὸς τῶν πρῶτων ἐσπαρδακῶν. ἦν ὃ ἀρα τὸν Πορφύριον ἰδεῖν, ἱερῶν διαθέσει παμμαχον νενικηκότων. κεκοιτημῶν μὲν τὸ σῶμα, φαιδρὸν ὃ τὸ πρῶτον, φαρσαλίω φρονήματι καὶ γὰρ μὲν τοσαῦτα τὴν ἔπι θανάτῳ βαδίζοντα καὶ θεῖς πνεύματον ὡς ἀληθῶς ἐμπέπων. αὐτὸς τε φιλοσόφῳ γυμνασίῳ μόνῳ τῷ πρὸ αὐτὸν ἀναβολαίῳ ἔξω μὲν τῶν πρῶτων ἠμφισπόμενον. ἠφάλας τε λογισμῶν πρὸ αὐτῶν ἐπέλετο τοῖς γνωρίμοις ἐντελλόμενον καὶ διανύοντα. ἐπ' αὐτῶν τε ἰκρίω τὸ πρῶτον ἐπὶ φαιδρὸν διατηρῆντα. ἀλλὰ καὶ ἀφείσας ἔξω ἄπο μακροῦ ἄποσηματος κυκλῶ πρὸ αὐτὸν τῆς πυρᾶς, ἐνθὺς τε καὶ κείθεν ἀφαρπάζοντα τῷ σώματι τὴν φλόγα. ἡναιότατά τε εἰς ἐσχάτῳ ἀναπνοῦν ἐγκατερεῖντα τῇ σιωπῇ. μὲν μίαν τε ἦν ἅμα κατεφάμενης αὐτῆς τῆς φλογὸς ἀπὸ τῆς φωνῆς, τὸν ὅν τῶ Θεῷ Ἰησὺν βοηθὸν ἔπιδοῦντο. τοιοῦτος καὶ ὁ Πορφύριος ἄλλο. τῆς δὲ κατ' αὐτὸν τελευτώσας ἀγγελῶν τῷ Παμφίλῳ γυμνασίῳ Σέλδου, τῶ ἀπὸ στρατίας ἰς ὁμολογητῆς. οἷα τῆς καύτης ἀγγελίας διάκονον, τῶ σὺν αὐτοῖς ᾧσαχῆμα κλήρε καλαξίζται. αὐτῶν ἄπο διαγείλαντα τὸ τῶ Πορφύριος τέλος, τῶν τε μαρτύρων ἕνα δὴ ἕνα φιλήματι πρῶτον ἄπο, ἔπιλαβόμενοι στραλιώται τινες,

A nullam aetati veniam impertiens; postquam interrogatum juvenem Christianum esse ex ipsius confessione didicit, statim quasi telo aliquo sauciatus intumuit; mandavitque tortoribus, ut totis viribus in adolescentem saevirent. Posthæc sacrificare eum jubens; cum renuentem videret, prorsus quasi saxum aliquod aut lignum aliudve quid sensu destitutum, non hominis corpus feriret, adolescentis latera ad ipsa usque ossa & intimos viscerum recessus absque ullis induciis fulcari præcepit. Quod cum diutius fieret, Judex adolescentem toto licet corpore tormentis conficiso, nec vocem edere, nec sensu ullo doloris tangi, & quasi inanimem perflare viciens, frustra se laborare intellexit. Nihilominus in pristina semper saevitia & immanitate perseverans, statim illum eo quo erat habitu, ingenti rogo cremari præcepit. Et hic quidem licet postremus in stadium ingressus, tamen ante temporalem dominum ium ex hac vita digredi occupavit: cum ii qui priores illos expugnare studebant, adhuc moram traherent. Itaque Porphyrium (hoc enim ei nomen fuit) cernere licebat, instar nobilis athletæ qui in sacro certamine decertans pammachio victoriam reportavit; corpore quidem pulverulento ac fordido, vultu autem hilari & confidenti animo post tot cruciatus ad mortem incedentem; prorsus divino spiritu repletum, & habitu Philosophico; uno scilicet quod habebat pallio in modum exomidis contextum; & tranquillo ac sedato animo familiaribus suis quæcumque volebat mandantem atque innuentem: in ipso denique palo adhuc serenitatem oris retinentem. Quin etiam cum rogius satis longo ab ipso intervallo circumquaque accensus fuisset, ipse hinc inde flammam ore attrahebat: nec post unicam illam vocem quam cum flamma ipsum contingere cepisset, protulit, Jesum scilicet Filium Dei adiutorem sibi invocans; quidquam locutus est: fortissimè ad extremum usque spiritum in silentio perseverans. Hujusmodi certamen Porphyrii fuit. Cujus consummationem cum Confessor quidam nomine Seleucus qui olim miles fuerat, Pamphilo renuntiasset, confestim utpote talis nuntii minister; eorum sorti meruit adjungi. Quippe vix mortem Porphyrii nuntiaverat, & unum ex martyribus osculo salutarat; cum subito milites correptum

eum deducunt ad Præsidem. Qui perinde ac si Seleucum urgere voluisset, ut Porphyrio ad cælum tendenti se itineris comitem adjungeret, statim illum capitali supplicio plecti iussit. Hic ex Cappadocia oriundus, inter lectos Romanæ militiæ juvenes non mediocre honorem gradum erat adeptus. Nam cum ætatis flore, tum proceritate corporis ac robore ceteros comilitones longè anteibat: adeo ut forma ipsius crebris hominum sermonibus celebraretur, & totius corporis species tum ob proceritatem, tum ob venustatem admirationi esset. Ac sub initia quidem persecutionis, flagrorum verbera perpeffus in confessionis stadio inclaruerat. Post depositam verò militiam, æmulatus eos qui divinæ pietatis studiis atque exercitationibus se totos dederunt, pupillis ac viduis omni ope ac patrocinio destitutis, egenis quoque & infirmis, instar patris cuiusdam aut curatoris, inspectorem se atque adiutorem exhibuit. Unde ab eo qui huiusmodi operibus magis quàm victimarum nidore & sanguine delectatur, admirabilem martyrii vocationem promeruit. Porro decimus hic athleta, post omnes suprâ memoratos eo ipso interfectus est die, quo maximâ cæli portâ Pamphili martyrio, ut credi par est referatâ, facilis tum ipsi Pamphilo, tum ejus focis in Regnum calorum aditus patere videbatur. Posthæc Theodulus quidam, gravis & religiosus senex, unus ex Præsidis familia, & ab ipso Firmiliano præ cunctis domesticis honoratus, partim ob senectutem, & quòd tertiæ jam stirpis nepotes haberet; partim ob sinceram fidem & benevolentiam quam ipsi perpetuò præstiterat, cum iisdem vestigiis insistens idem ac Seleucus gessisset, deductus ad dominum, magis D

A ἀγασιν ἐπὶ τὸν ἡγεμόνα. ὁ δ' ἔως περ ἐπιτι-
 χων αὐτὸν τῷ προτέρῳ σωμαπόδῳ ἡμι-
 ἔρανος γυμνασίου πορείας, αὐτὰ καὶ Φαλακ-
 μωρία κολαδῆσαι πορεύσασθαι ἔδει τὴν μετὰ
 τὴν Καππαδοκῶν γῆν. τὸ δ' ἐν στρατείᾳ ἐπι-
 τε νεολαίας. καὶ τῆν ἐν Ῥωμαίοις ἀξιωμα-
 τῶν μικρῶν τιμῶν ἐπιτελημένῳ ἡλικίᾳ τῆν
 καὶ Ῥώμῃ σώματος, μεγέθει τε καὶ ἰσχύϊ, αὐτῶν
 πλείους ὄντων τῶν συσραφίωτα ἐπλεονέκτων
 καὶ τὴν ποσειδῶνα ἀπὸ ποσειδῶν τοῖς πασι-
 ναί, καὶ τὸ πᾶν εἶδος ἀξιάλαστον, μεγέθει τε
 καὶ ἔνθεο φίας. καλαρχὰς μὲν ὄντων δὲ
 διαμασίγων ἑσπομονῆς τοῖς καὶ τὴν ὁμοίαν
 διαπέφασιν ἀγῶσι. μὴ δ' ἴπῳ τὴν ἑσπο-
 παλλαγῆν, ζῆλῳ ἑαυτὸν καλαστήσας τῶν
 θεοσεβείας ἀσκητῶν. ὁ φανὼν ἐξήμενον καὶ
 ῥῶν ἀπέστειλάν, ἰῶν τε ἐν πεινίᾳ καὶ ἀσθενείᾳ
 ἀπερριμμένων, Ἐπίσκοπος ὡς περ καὶ ὁπί-
 ρῳ, πατρὸς καὶ κηδεμόνῳ δίκῃ ἀναπεί-
 λαί, ὅθεν δὴ εἰκότως πρὸς ἑτοῖς τοιοῖσδε κα-
 λων τῶν διὰ καπνῶ καὶ αἵματος δυσίων χρο-
 τος Θεῶν, τὸ καλὰ τὸ μαρτυρεῖον ποσειδῶν
 σεως ἠξιώθη. δέκατος ἔδει ἀθλήτης ἐπὶ τοῖς
 C δηλωμένοις, ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ τελελείῳ
 ῥα καθ' ἡν, ὡς εἶποι, μεγίστης τῆς Παμ-
 μαρτυρίῳ ἐπαξίως ἔσθ' ἀνδρὸς διανοητικῆς
 πύλης, ἐμάρτης ἀμ' αὐτῶ καὶ ἐτέρους ἢ παρὰ
 τὸ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑσποῶν ἐσπῶν γυ-
 νῆλαι καὶ ἴχνη δῆτα τῶν Σελεύκῳ Θεῶν ἐπι-
 σεμνός τις καὶ θεοσεβῆς πρὸς εὐτυχίαν, τῆς ἡμέ-
 κῆς τυχερῶν οἰκείας, τελεμημένος τε ποσει-
 Φιρμιλιανῶ πλέον τῶν κατὰ τὸν οἶκον αὐτο-
 των. τῆτο μὲν τὴν ἡλικίαν ἐνεκεν, καὶ τὸ πρῶτον
 πατέρα καθεστάναι, τῆτο δὲ, δι' ἡν ἐσπῶν
 αὐτὸς εὐνοίαν καὶ πιστότητιν σιωεῖδῆσαι.
 ποσειδῶν τῶν Σελεύκῳ διαπραξάμενος
 ποσειδῶν τῶν δεσποτῆ καὶ μάλλον αὐτο-
 τῶν προτέρῳ ὀξυώσας, ταῦτο ἔσθ' ἡμέρας
 τυρεῖον πάθος σαρωῶ ποσειδῶν τῶν καθεστάναι
 ἔπειτα τοῖς ἐνὸς ἐπιλείποντο, ὅς τὸν δὲ ποσει-
 ἰον δὲ ποσειδῶν τοῖς δηλωμένοις μάρτυσιν
 μὲν, Ἰερανοῦ παρῆν τῆτον δὲ ποσειδῶν
 ἔξ' ἀποδημίας γέτο ἀφικόμενον ἀντιπῶν
 μὴ δ' εἰς ἐσπῶν πωλῆ πόλει, εὐδὲς ὡς εἶχεν ἐπι-
 τῆς ὁ δ' ἑμαθῶν καὶ ὀσμῆσας ἐπιτίτω τῶν μαρ-
 τυρῶν θεῶν. ὡς ἐπὶ γῆς χαμαὶ τῶν ἀφικόμε-
 εἶδε σκηνώματα, χαρὰς ἐμπλεῶς γενομένης

MAXIMINUS.

ἐκείνη ἀπειλακίαι, τὰς πάντας ἠσπάζετο. τὸ ποιεῖν αὐτὸς συλλαβόντες αὐτὸς οἱ τῶν φόρων διάκονοι, προσάγουσι τῷ Φιρμιλιανῷ ἀκόλαστα δ' ἀπὸ Ἰππελῶν, μακρῶ κ' ἑτόν πρὸς ἀδίδωσιν. ἔτω δ' ἦτα καὶ Γελιανὸς σικετῶν κ' ὑπερβαλλόμενος, μεγάλη τῆ φωνῇ τῷ τηλικύτων αὐτὸν ἀξιώσαντι κυρίῳ ὑπερδουχαισῶν, τὸ τῶν μαρτύρων κατηξιώθη Σεφάνης. ἦν δὲ καὶ ὁδὸν τὸ μενῆσάρμα καὶ Καππαδοκῶν τὸν ὁπτόπον, ἑλαβεῖσά τε καὶ πισότα τε καὶ γηπιώτα τε. σπυδαῖός τε τὰ ἄλλα πάντα, καὶ πνεῶν ἀπὸ ἁγίου πνεύματος. τοιοῦτο δ' ὁμοδοσίας τὸ εἶδος τῶν ἁμα Πамφίλω σωμασελθεῖν ἐπὶ τὸ μαρτύριον ἀξιοθέντων. τῶν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας τοσαύτας τε νύκτας ἐν προσάξωσιν τῶν δυοσέβων ἠγχεμένον, τὰ ἱερά κ' ὄντας ἁγία σώματα, εἰς βορᾶν τοῖς Καρκοδόροις ἐπηρεῖτο. ὡς δ' ἔδεν αὐτοῖς ἀδιδόξως, ἐθρηῖον. ἐπὶ κύνων προσεπέλαζεν, αὐτὸς δὲ οἰκονομίας τῆς Θεῆς προνοίας ἀδιδόξως ληφθέντα, τῆς τε προσηκῆσης κηδείας λαχόντα, τῆ σωματικῆ παρεδόθη ταφῇ. ἐπὶ δὲ τῆς κ' τῆς κηδείας ἀνασώματὸς πᾶσι λαλῆσας, Ἀδριανὸς κ' Εὐβουλὸς διὰ Μαγδαλαίας ἔτω καλεσμένης χώρας, ὡς τὰς λοιπὰς ὁμολογησῶν εἰς τὴν Καισαρείαν ἀφικόμενοι, πρὸς τῆ πύλῃ κ' αὐτοὶ δι' ἠληλύθασιν ἀνεκρινόντο αἰτίαν· εἶτα ὁμολογήσαντες τάλιθες, τῷ Φιρμιλιανῷ προσάγονται. ὁ δ' ὡς εἶχε, πάλιν μηδὲν ὑπερθέμενος. καὶ πλείσας βασάνους ἀεὶ καὶ τῶν πλουρῶν αὐτοῖς ἐπιπέθει, θρηῖων αὐτὰς βορᾶ κατὰ κρινεῖ. διὸν δὲ ὅν μεταξὺ διελευσῶν ἡμερῶν, ὁ μὲν Ἀδριανὸς Δύσρεπέμπην μινωὸς, πρὸς τριῶν νῶων Μαρτίων, ἡμερῶν τῆς κατὰ Καισαρείαν νομιζομένης τύχης ἡμέρα, λέοντι ὑπερβαλλόμενος κ' κατὰ τὸν εἶδος κατὰ τὸν εἶδος ἐτελειώθη. ὁ δὲ Εὐβουλὸς μετ' ἑτέραν μέσσην, νῶν αὐταῖς Μαρτίαις, ἢ ἡμερῶν ἀν' ἐβδόμη Δύσρε, πολλὰ ληψασίας αὐτὸν ἑδικασῶν. ὡς ἀν' ἑτάσας τὸ νομιζομένης παρ' αὐτῶν ἐλευθερίας τύχης, τὸ προσκίεσθαι τὸν ὑπερβαλλόμενος ἐκλειῆ προσηκῆσας θάνατον, καὶ τὰς θήρας ὁμοίως τῷ προτέρῳ ἔμαχόμενος, ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆ Καισαρείας μαρτύρων τὰς ἀθλῶν ἐπεσφραγίσαν. μνημονεύσασθαι δ' ἔτι ἀξίον

A gaudio diffusus, singulos complexus honorifice salutavit. quo in facinore comprehensus à militibus qui cædium ministri erant, perducitur ad Firmilianum. Qui à solita crudelitate nequaquam desciscens, ingenti rogo eum comburi præcepit. In hunc modum Julianus, gestiens ac præ lætitia exsiliens, & clara voce Domino qui tanto honore ipsum affecisset gratias agens, martyrii coronam adeptus est. Erat hic Julianus patriâ quidem Cappadox, moribus verò religiosissimus, & fidei sinceritate atq; integritate conspicuus. Idem in omnibus rebus gnavus ac strenuus, ipsoque sancti Spiritus numine erat plenus. Huiusmodi fuit manipulus eorum qui in subeundo martyrio comites Pamphili esse meruerunt. Quorum sacrosancta cadavera, iussu quidem impii Præsidis per quatuor continuos dies totidemq; noctes additis militaribus excubiis exposita sunt, ut à carnivoris bestiis laniarentur. Sed cum præter omnium expectationem, nec fera, nec volucris ulla, nec canis ad ea accederet, tandem divinâ ordinante Providentiâ integra atque illæsa asportata sunt: omnique funebri cultu, ut par erat, ornata & curata, consuetæ tradita sunt sepulture. Cum autem motus ac furor Præsidis adversus supradictos martyres adhuc in ore omnium verferetur, Adrianus & Eubulus ex regione Manganæ Cæsaream ad reliquos Confessores profecti, in ipso civitatis introitu perinde ac ceteri interrogati sunt, cujus rei gratiâ advenissent. Confessiq; id quod res erat, Firmiliano exhibentur. Qui rursus ita ut erat, nulla dilatione usus; post crebra unguularum verbera quibus latera eorum succaverat, eos ad bestias damnavit. Biduo igitur interjecto, Adrianus quidem quinto die mensis Dystri, id est, ante diem tertium Nonas Martias, quo die Natalis Genii publici, ut Gentiles existimant, apud Cæsaream celebratur, leoni objectus: ac deinde gladio transfixus martyrium consummavit. Eubulus verò perendie, ipsis Nonis Martiis, quod est septimo die mensis Dystri, cum Judex enixè ipsum rogasset, ut oblato Diis sacrificio libertatem, prout ipsi existimant, consequeretur; gloriosam mortem pro pietate toleratam huic caducæ vitæ anteponebat, post bestias non secus ac prior jugulatus, Cæsariensium martyrum certamina ultimus obsignavit. Operæpretium quoq;

CAPUT XIII.

De Silvano & Ioanne aliisque, unde quadraginta martyribus.

Ἐβδομον ἐστὶ τῶ καθ' ἡμῶν ἀγῶν. Ἐξήκοντος καὶ πέντε ἡμέρας καθ' ἡμῶν ἡσυχίας τὸ ἀσθεργον εὐληφόντων, εἰς ὄγδοον τε διαγρομένων ἐστὶ, ἀμφὶ τὰ ἐν Παλαιστίνῃ χαλκῆ μέταλλα ὅσα ὀλίγησ ὁμολογητῶν συγκεκορημένησ πληθύνουσι, πολλῆ τε τῆ παρρησίας χρωμένων, ὡς καὶ οἴκισ εἰς ἐκκλησίας δειμαδῶ. ὁ τῆσ ἐπαρχίας ἀρχων δεινός τις ὦν καὶ πονηρός, καὶ ὡς αὐτὸν τὰ κατὰ τῶν μαρτύρων δραδέναι σιωπήσῃσεν, ἐπιδημήσας αὐτόν τε καὶ τῶν ἐκείσε διαγωγῆν πυθόμενος, βασιλεὶ κοινῆσται ὅσα δοκεῖν εἰς διαβολὴν κατὰ γράφων εἶπ' ἐπιστὰς ὁ τοῖσ μετὰ τῶν ἐπιτελαγμένων. ὡς ἀν' ἐκ βασιλικῶν νεύμαλος διελεὼν τῶν ὁμολογητῶν πληθύνουσι, τοῖσ μὲν Κύπρον, τοῖσ δ' ἄλλοισ τὸν Λίβανον οἰκεῖν ἐνεμεν ἄλλασ τε ἄλλασ κατὰ Παλαιστίνην χώρασ κατὰ πείρασ, τὰσ πάντας διαφόροισ ποιεῖσ τισὶν ἔργοισ ἐπικελεύεσται. εἶτα τῶσ αὐτῶν μάλιστὰ δοκεῖσ ἀυτῶν κορυφαίασ ἐπιλεξάμενος, ἐπὶ τὸν ἐφεσῶτα τοῖσ αὐτόν στρατεύμασι παρὰ πέπυλαι Πηλεὺσ ἦν καὶ Νεῖδ. Ἐπίσκοποι Αἰγυπτίων, καὶ πρεσβύτεροσ ἄλλοι, καὶ ἐπίτῶτοι ὁ τοῖσ πᾶσι διατῆν παρὰ πάντας παρὰ τῆν γνωριμῶτα. Πατερμυθῶν ἄσ ὁ στρατοπέδ ἀρχισ, ἀνεσῆσ τῆσ θεοσεβείασ αἰτήσασ καὶ μη τυχῶν, τῆ δια πυροσ τελείωσσι παρὰ δ' ἰδῶσιν. ἄλλοι δ' αὐτῶν παλιν ἐτύχων ἐκείσε ἐφ' ἑαυτοῖσ ἰδίαν χωρῶσ οἰκεῖν λαχόντεσ, ὅσοι τῶν ὁμολογητῶν ἦτοισ δια γῆρασ. ἢ δια πηρώσισ. ἢ ἄλλασ σωματῶν ἀδενείασ, τῆσ ἐν τοῖσ ἔργοισ ἀπολέωτο λαιτεργίασ. ὦν ἠγεῖτο ἐκ τῆσ Γαζαίων Ἐπίσκοπος ὁ σέμῶμενος Σιλβανός, εὐλαβῶσ τι χρῆμα καὶ γῆσισ ἰσὸσ δαίγμα χριστιανισμῶ φέρων. ὅσοι δ' ὡσ εἶπῶν ἀπὸ τῆσ πρώτῆσ ἡμέρασ τῶ διαμῆσ καὶ δια παντὸσ τῶ χρόνῶ παντοίοισ ἀγῶσιν ὁμολογητῶν διαπέφασ, εἰς ἐκεῖνο ἔκαμπε τῆσ ἡμέρασ, ὡσ ἀν' ὑσάλον γῆσισ παντὸσ ἔκατὰ Παλαιστίνην ἀγῶνοσ ἐπισφράτισμα. τῶσ τῶσ καὶ τῶν ἀπ' Αἰγυπτίωσ σιωήσασ πλείωσ. ἐν τοῖσ ἦν Ἰωάννησ, ὁσ τῆσ παρὰ τῆσ μῆμασ ἀρετῆ τῶσ καθ' ἡμῶσ ὑπερεβάλεο πάντας. τῶν μὲν αὐτῶν ὄψων καὶ πρῶτερον ὅσοι ἐσέσητο. ὁμῶσ

Septimus jam persecutionis annus ad exitum vergebat, & res nostræ sensim sine sensu calumniantium molestiâ liberatæ, ad octavum usq; annum processerant. Cùmque in metallis eris apud Palæstinam maxima Confessorum multitudo in unum congregata, incredibili libertate frueretur, adeo ut Ecclesias etiam construerent: Præses provinciæ, vir sævus atq; improbus ut ex iis quæ adversus martyres gefsit perspicere facile potest, illuc delatus; audita illorum vivendi ratione, rem statim ad Imperatorem retulit, quæcumq; ipsi visum fuerat calumniosè in eos scribens. Dehinc Præpositus metallorum eò adveniens, velut ex Imperiali præcepto Confessores varias in turmas distribuit; & alios quidem apud Cyprum, alios in Libano iussit incolere. Reliquos per varia Palæstinæ loca dispersos, diversorum operum molestiis vexari omnes mandavit. Quatuor deinde ex illis feligens qui ceteris antecellere videbantur, ad Ducem qui militaribus copiis illi præerat, eos mittit. Horum duo erant Ægyptiorum Episcopi, Peleus ac Nilus: tertius Presbyter quidam: quartus fuit Paternuthius, vir ob prolixam erga omnes benevolentiam cunctis notissimus. A quibus cùm Dux ille postulavisset, ut religionem suam abnegarent; repulsam passus, flammis eos absumi præcepit. Alii rursus ibidem versabantur, se junctam à ceteris regionem seorsum incolendam sortiti; quotquot scilicet ex Confessorib; ob senectutem aut membrorum debilitatem, aut propter varios corporis morbos ab opere faciundo immunes erant. Quorum princeps erat Silvanus, Gaza oriundus Episcopus, vir qui religionis Christianæ absolutissimum quoddam & venerabile exemplum exstitit. Hic cùm à primo, ut ita dicam, persecutionis die, & per totum deinceps illud tempus, variis confessionum certaminibus inclaruisset, ad id usq; temporis servatus fuerat, ut omne illud in Palæstina certamen postremus quasi signaculo clauderet. Erant unà cum illo Ægyptii complures: inter quos fuit Joannes quidam, qui præ cunctis nostræ atatis hominibus memoria valuit. Et hic quidem jam antea luminibus erat orbatus. Nihilo-

minus tamen in confessionum certaminibus in quibus maximè enituit, cum ipsi perinde ac ceteris alter pedum candente ferro debilitatus esset, oculi quoque licet lumine orbat, cauterio perulsi sunt; crudelitate scilicet & inhumanitate carnificum ad id usque feritatis ac diritatis progressa. Porro hunc virum ob mores quidem & Philosophicam vivendi rationem nihil attinet prædicare, præsertim cum hujus rei causâ non tantum admirationis sit consecutus, quantum ex memoriæ præstantia. Quippe qui totos divinæ Scripturæ libros non in tabulis lapideis, quemadmodum ait divinus Apostolus, nec in membranis animalium, aut chartis quæ vermibus & longinquitate temporis consumuntur, verum in carnis cordis tabulis, in anima scilicet candida & in purissimo mentis lumine perscriptos habuerit. Adeo ut quoties vellet, interdum legis Mosaicæ, interdum Prophetarum libros; nonnunquam sacræ Historiæ locos; alias Evangelicæ & Apostolorum Scripta memoriter velut ex literario quodam penu proferret. Fateor certè obstupuisse me, cum illum in frequentissimo Ecclesiæ cœtu medium stantem, & quosdam divinæ Scripturæ locos recitantem primitus vidi. Etenim quandiu quidem vocem duntaxat hominis audire mihi dabatur, quædam illum, ut in Ecclesiastico cœtu moris est, legere existimabam. Verum ubi proxime accedens id quod res erat deprehendi, ceteros quidem qui in circuitu astabant integra oculorum acie pollere, illum verò folis intelligentiæ oculis præditum instar Prophetæ cujusdam oracula edere, & reliquis corpore valentioribus multo præstare; facere omnino non potui, quin Deum summis laudibus efferrem ac prædicarem. Et evidens ac certissimum argumentum reapse mihi cernere videbar, quo constaret hominem verè esse, non eum qui in externa corporis specie apparet, sed illum potius qui in animo & intelligentia residet. Quippe corpore licet mutilato, nihilominus majorem facultatis suæ vim ac virtutem exerebat. Porro supradictos viros qui seorsum degentes orationibus & jejuniis & hujuscemodi exercitationibus more solito incubebant, Deus quidem beato ac salutari exitu donare jam parabat, adjutricem illis porrigens manum. Verum hostis ille & bonorum omnium inimicus, cum eos semper armatos afflicto

καὶ ἐν τῷ πνεύματι ἔζησαν
ad Deum

MAXIMINUS.

τῶν πρὸς Θεὸν εὐχῶν ὀπλιζομένους μηκέτι οἷός τε φέρειν, κτείνειν καὶ μεταίρειν διὰ τῆς ὡς ἀν' ἐνόμειν ἐνοχληθείας Θεοῦ ἢ αὐτῶν καὶ τὸ πρῶτον ἐγγυερῆν ἢ σιωπῶναι. ὡς ὁμῶς γε αὐτὸς τῆς αὐτῆς καὶ ἀποδείξει μὴ εἰργάζεσθαι πονηρίας. οἱ κείνοι τε τῶν πολυτρόπων ἀγῶνων ἢ δὴ ποτὲ διπολοῦνται τὰ βραβεία. ταῦτα δ' οὖν ἐνός δέοντος τὸν δόξαστον τεσσαράκοντα, νεύματι ἔπαυλα ἔσται Μαξιμίνου ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὰς κεφαλὰς διπλοῦντο. ταῦτα μὲν οὖν τὰ καὶ Παλαιστίνῃ ἐν ὅλοις ἔτεσιν ὀκτώ συμπεραθέντα μαρτύρια, καὶ τοῖσδε ὁ καθ' ἡμᾶς διωγμός. δευξάμενος μὲν διὰ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν καθαιρέσεως, εἰς μέγα ἢ ἀποκόψας ἐν ταῖς καὶ χροῖσιν τῶν δεχόντων ἐπαναστάσειν ἐν αἷς πολυτρόποις καὶ πολυδείοις ἰσθμῶν ἢ εὐσεβείας ἢ θληκότητων ἀγῶνας ἀπείρητον πλῆθος μαρτύρων κατὰ πᾶσαν ἐπέλαχον σιωπῆσαν, ἐν τοῖς διπλοῦσι καὶ δι' ὅλης Αἰγύπτου, Συρίας τε καὶ τῶν ἀπ' ἀνατολῆς καὶ κύκλῳ μέχρι τῶν καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν κλίμα ἀφ' ἀπείρουσι. τὰ γὰρ τοῖς ἐπέκτα τῶν δεσποτῶν, Ἰταλία πᾶσα καὶ Σικελία, Γαλλία τε καὶ ὅσα κατὰ δύστροπον ἢ λιον Ἰπὶ Σπανίαν Μαυριανίαν τε καὶ Αἴθιοπικήν. ἔδ' ὅλοις ἔτεσι δυσὶ τοῖς πρώτοις ἔδιωγε τὸν πόλεμον ἑσπεύσαντα, ταχίστην ἠξιώθησαν Ἐπισκοπῆς τε Θεῶν καὶ εἰρήνης. τῆς ἐξουσίας ἀπορίας, φειδῶ τῆς τῶν ἀνδρῶν ἀπλοτητος καὶ πίστεως ποιημένης. ὃ γὰρ μὴ ἢ ἰσόρηται ἐν τοῖς ἀνεκαθεν τῆς Ρωμαίων δεχῆς, τὸ τοῦ πρώτου καθ' ἡμᾶς πᾶσαν γέγονεν ἐλπίδα. διαίρεται μὲν γὰρ Ἰπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς διωγμῶν διὰ τὴν τῆς βασιλείας εἰρήνης δ' ἀπολαύσειν οἱ ἐν ταῖσδε μέστω ἀποδεσποτῶν καὶ κέντες ἀδελφοὶ τῶν ἀνα τὴν ἄλλω οἰκισμένω μνησῆς Ἰπὶ μυρίοις ἀγῶνας ἑσπεύσαντων. ἀλλὰ γὰρ ὅτε καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐπισκοπὴν ἐν μνήμῃ καὶ ἰσθμῶν ἢ θεῶν χάρις ἐνεδείκνυτο, τότε δὴ τα καὶ καθ' ἡμᾶς ἀρχοντες αὐτοὶ δὴ οἱ κείνοι δ' ἰσθμῶν πάλαι τὰ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνηργετο πολέμων, πᾶσα δ' ὁμοτάτω γνώμη μεθ' ἡμῶν προγράμμασιν ἐν ἡμέρῃς διατάσασιν τὴν κατ' ἡμῶν πυρκαϊᾶν ἀποσεννωῦτες ἀναγραφίεα δὴ καὶ ἢ παλινωδία.

Εὐσεβὴς τὸ Παμφίλου πρὸς τῶν ἐν Παλαιστίνῃ μαρτυρησάντων τέλει.

Ad Deum precibus & ad pugnam paratos ferre non posset, interficere utpote sibi molestos atq; e medio tollere satagebat. Quod quidem Deus efficere illi permisit: partim ne ille a spontanea sua improbitate abstereretur, partim ut isti tot ac tantorum certaminum præmia tandem referrent. Sic igitur undequadragesima homines, jussu sceleratissimi Maximini uno eodemque die capite truncati sunt. Atque hæc sunt martyria quæ octo annorum spatio in Palæstina perpetrata fuerunt. Hujusmodi nostri temporis persecutio fuit: quæ cum ab Ecclesiarum everfione sumpsisset initium, postmodum subsecutis vario tempore Rectorum infestationibus, longè ulterius progressa est. In quibus varia omnium generis certamina eorum qui pro pietate fortiter pugnaverunt, innumera in singulis provinciis martyres præstiterunt: in Libya scilicet & per universam Ægyptum ac Syriam omnesque provinciæ quæ ab Oriente usq; ad tractum Illyrici quaquaversum protenduntur. Nam quæ ulterius sitæ sunt regiones, Italia videlicet tota & Sicilia; Gallia quoq; & quæcunq; ad Occasum Solis porrigitur, Hispania, Mauritania & Africa: cum vix duobus primis persecutionis annis integris furorem belli expertæ essent, divini Numinis præsentissimum auxilium & pacem brevi sunt consecutæ: dei scilicet providentia simplicitati illorum hominum ac fidei prospiciente. Porro quod nunquam antea Imperio Rom. accidisse memoratur, id tunc primum præter omnium opinionem evenit. In hac enim persecutione, quæ nostris temporibus grassata est, Imperium orbis Rom. in duas divisum est partes. harum alteram quam paulò ante designavimus, quicunq; incolebant fratres, pace fruebantur. Quotquot verò in altera orbis Rom. parte degebant, innumera subinde certamina subierunt. Verum simulatq; divina clementia nos propitio ac benigno vultu aspicere dignata est, statim Principes illi ipsi qui jam pridem bellum adversus nos excitaverant; præter omnium spem mutatâ sententiâ palinodiam, ut dicitur, cecinerunt: clementibus edictis & benignis erga nos constitutionibus persecutionis adversus nostros conflata restingentes incendium. Ipsam verò palinodiam à nobis reticere non convenit.

Explicit liber Eusebii Pamphili de Martyribus Palæstinae.

